

Hardop bidden

Hij stak meteen zijn hand op om zich aan te bieden. Ik had op een eerste uur catechisatie voorgesteld om per toerbeurt af te sluiten. Met een kort gebed, dat ze mochten voorbereiden of van het internet plukken of zo. Ik vroeg wie dat afsluiten de volgende keer op zich wilde nemen. Peter dus.

DOOR
DS. LILY BURGGRAAF,
ZWOLLE

Ik was aangenaam verrast door zijn lef. De volgende keer, toen de catechisatie ten einde liep, gaf ik Peter het woord om af te sluiten. Met een ernstig gezicht vouwt hij zijn handen en zegt: laten we even stil zijn. Een origineel geintje of gewoon zoals hij het thuis geleerd had?

Met zweet in de handen

Hardop voorgaan in gebed is niet iets wat een mens doorgaans zomaar even doet. En de mens die dat nu zomaar even lijkt te doen, zal zich bijna zeker andere tijden herinneren. Ook ik. Voorgaan in gebed hoort bij mijn ambt en ik mag het heel graag doen. Maar ik herinner mij nog heel goed het zweet in mijn handen en de bonkende slapen van mijn eerste aantal keren. Dat we allemaal weet hebben van de drempel die we over moeten om hardop voor te gaan in gebed is een bemoeidigend gegeven. Want je bent dus niet de enige. En blijkbaar is het wel te leren. Het is ook geen schande om die drempel te ervaren. En niemand zal er gek van opkijken als je wat hakkelt.

EEN PAAR EENVOUDIGE REGELS UIT
HET HART. EEN FORMULIERGEBED
GEBRUIKEN. SPIEKBRIEFJES HANTEREN
MAG OOK

Drempels

Naast bemoedigend is het eigenlijk ook apart. Want waarom ervaren we nou die drempel? Mij dunkt een vraag die het verdient om gelaagd beantwoord te worden. Met als diepste laag de intimiteit van onze persoonlijke omgang met God. Want stil bidden gebeurt immers in de veilige ruimte waar je met God alleen bent. Die intimiteit ga je delen met een ander of anderen als je hardop voorgaat. En dan kun jij je opeens (een volgende laag) druk gaan maken over wat een ander vindt

van wat jij zegt tegen God. Dat kan onzeker maken, want stel je voor dat die ander vindt dat jij er niets van bakt. En wat (weer een volgende laag) als je na zes of tien woorden opeens niet meer weet hoe je de zin die je begonnen bent, af moet maken?

Een vrees die de meesten in een gewoon gesprek niet kennen. Wellicht is er nog meer dat een rol speelt bij die drempel, zoals karikaturen uit het verleden.

Geschenk

Maar hoe herkenbaar die drempel ook is, het is de moeite waard om hem te nemen. Want een hardop

uitgesproken gebed hoeft helemaal niet te druipen van spontane taalvaardigheid. Een paar eenvoudige regels uit het hart. Een formuliergebed gebruiken of spiekbriefjes hanteren mag ook.

En echt niemand die je afkraakt als hij of zij mag delen in jouw omgang met God. Eerder is dat een geschenk, dat verbondenheid schept. Er zijn veel situaties waarin zo'n geschenk enorm toevoegt aan een samenzijn, zowel in kerkelijk verband als ook in familiekring. In blijde en bange tijden. Kostbaar genoeg om gewoon te proberen.

Commentaar

Durf te stoppen

DOOR DS. ARJEN VAN DER SPEK,
ZWARTSLUIS

Natuurlijk stoppen kerken met slecht lopende activiteiten. Maar vaak te laat. Pas als de laatste medewerker de handdoek in de ring gooit, sluit de kerkenraad het boekje. De laatste paar medewerkers kunnen eindelijk stoppen en zullen voorlopig niet meer als medewerker aan andere activiteiten deelnemen. Het geheel kan een sfeer ademen van een buitengewoon moeitevol gebeuren. Dit zijn vaak de kerken waar het wemelt van vacatures.

Het kan anders! In het nieuwe testament lezen we van kleine gemeenten waar het nodige aan de hand was. Maar er waren geen vacatures, althans niet waar wij van weten. Ook al hadden ze geen beleidsplan, ze werkten wel met het beleid om uit te gaan van de aan hen gegeven gaven. Daar gingen ze mee aan het werk: dat is wat ze konden doen met vreugde. Je hoefde je niet te vertellen aan een klus waar je geen talent voor had. De Kerk is van Christus die zijn gaven uitdeelt aan de mensen, daar vertrouwen ze op. Aan uitdagingen waarvoor ze geen talent beschikbaar hadden, begonnen ze niet.

Het kan voor kerken buitengewoon heilzaam zijn dit te bedenken: welke talenten hebben we nu in onze gemeente en wat betekent dat voor de komende 5 jaar? Zijn er dan zaken waar we mee moeten stoppen? Laten we dat dan doen. Zijn er talenten die we nu nog niet inzetten? Laten we daar werk van maken. Natuurlijk is het even wennen om te stoppen met bepaalde activiteiten. Maar het zou ook wel eens veel vreugde kunnen geven om te werken zonder vacatures. Soms is het gewoon nodig: durf te stoppen.

Kinderconcert Elise Mannah

De nieuwe cd van Elise Mannah heet Smileydjes. Nieuwe en ook een paar bekende in een nieuw jasje. Zoals 'Hatsjie' over pesten, 'Dictee' over het gemis als iemand overleden is en 'Gefeliciteerd' dat het leven viert.

Er staat limonade met wat lekkers klaar! Voor de allerkleinsten is er oppas.

Cursus rouwverwerking Zwartsluis

Kort na het overlijden van een dierbare is er vaak gelegenheid om met anderen te spreken over het gemis en bijbehorende gevoelens. De nabestaande merkt vaak dat het na een tijdje stiller wordt. Deze cursus, in persoonlijke sfeer, biedt ondersteuning, o.a. van een pastoraal medewerker en een rouwbegeleider. Groepen zijn niet groter dan 5-6 personen.

Inspiratiebijeenkomst Geloven in Twente

Een inspirerende bijeenkomst voor PKN-gemeenten in de voormalige classis Almelo.

Thema: Geloven in Twente. Sprekers zijn ds. Pieter Dekker uit Wierden en classispredikant Klaas van der Kamp. Vervolgens kunnen bezoekers kiezen uit interessante workshops. Kijk voor meer informatie op pagina 7.

Studieavond Kampen met ds. Van der velden

Kerk & Israël Overijssel-Flevoland organiseert een studieavond met dominee Van der Velden. Hij is emeritus predikant van de Nederlandse Hervormde Kerk en lid van de commissie Kerk & Israël in Kampen. Van der Velden zal een inleiding geven over Genesis 22: de binding van Izaak met de Joodse benadering.

Nog geen abonnee?

MAAK
SNEL
KENNIS!

Zie achterpagina

Zondag 6 oktober, 15.30 uur, Diever, Kruiskerk, gratis, collecte voor de onkosten

Maandag 7 oktober, 19.30 uur, Zwartsluis, De Poort, € 15, www.leerhuiszwartewaterland.nl

Donderdag 10 oktober, Wierden, Ontmoetingscentrum, Spoorstraat 7, 19.45 uur (inloop 19.15 uur), toegang gratis

Donderdagavond 10 oktober, 20.00 uur, Kampen, Broederhuis, Broederweg 16,

Tien jaar Vacare

Met lezingen en workshops van Kick Bras, die aan de basis van Vacare stond, Riëtte Beurmanjer, onlangs gepromoveerd op de Bibliodans en Rob Boersma, bestuurslid van Vacare, staat op deze landelijke Vacaredag de christelijke meditatie in het algemeen en van Vacare in het bijzonder centraal. Er wordt gedanst, meditatief gewandeld en geoefend met 'Lectio Divina'.

Zaterdag 5 oktober, 9.45 - 16.15 uur, Amersfoort, Bergkerk, Doctor Abraham Kuyperlaan 2, € 25, info: protestantsekerk.nl/evenementen/vacaredag

Op reis naar Jeruzalem

Op 6 oktober is het Israëlzondag. De kerkdienst in de Schoof in Daarlerveen heeft daarom een bijzonder karakter en thema: 'Op reis naar Jeruzalem'. Liederen als 'Op bergen en in dalen' en 'Lichtstad met uw paarden poorten' komen voorbij. Er is een korte meditatie en gemeenteleden lezen pelgrimsliederen, psalmen die werden gezongen tijdens de reis naar Jeruzalem. Er zijn Israël-Actueel kranten, een TOV-magazine voor kinderen en een Isreali-ty-magazine voor jongeren.

Zondag 6 oktober, 19.00 uur, Daarlerveen, Brugstraat 10

Israël praise in Wierden

Deze Israëlzondag viert de Vrije Baptisten Gemeente Ichtus de verbondenheid met Israël. Daarom is er een speciale 'Israël praisedienst'. De praiseband verzorgt de aanbiddings- en praisezang. Begeleid door vioolmuziek komt van Tomas Sagström, die ook deze avond zal spreken. Toegang is vrij (giften gaan naar Jaffa-project).

Zondagavond 6 oktober, 19.00 uur, Wierden, Taborkerk, Jacobsonstraat 8a, Wierden

'Verkendag pionieren' Almelo

De afgelopen jaren sprongen de pioniersplekken als paddenstoelen uit de grond. Maar wat is pionieren precies? Op de 'verkendag pionieren', georganiseerd door de PKN, wordt men breed geïnformeerd over pionieren. De laatste ontwikkelingen op pioniersgebied passeren de revue en uitgelegd wordt wat pionieren wel en niet is. Ook krijgen bezoekers informatie over hoe zelf te beginnen met pionieren. Een ervaringsdeskundige zal iets vertellen over zijn pioniersplek.

donderdag 21 november, 15.00 - 17.00 en 19.30 - 21.30 uur, Almelo, De Ontmoeting, Hoornbladstraat 29A, info: https://www.protestantsekerk.nl/evenementen/verkendagen

ISRAËL-AVOND?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Was Paulus een saaie spreker?

Ik had namelijk besloten bij u alleen maar te spreken over Jezus Christus en Zijn sterven aan het kruis. 1 Korintiërs 2:2

DOOR DS. JOHAN MENKVELD, WANNEPERVEEN

Wie Paulus niet kent, zou denken dat hij een saaie spreker is. Maar één onderwerp voor al zijn toespraken. Je moet er als kerk-ganger toch niet aan denken, elke zondag dezelfde preek. Maar wij, GZ-lezers, weten wel beter.

Niet saai

Paulus was wel degelijk een interessante spreker. Niet saai of voorspelbaar. Hij sprak over allerlei onderwerpen: gemeentelieven, bestuur, theologie, gaven en liturgie, maar ook over gehoorzaamheid aan de overheid, huwelijksleven, seksualiteit, opvoeding, slavernij, armoede, luiheid, roddel, drankmisbruik etc. Paulus bedoelt iets anders, hij geeft een dubbele boodschap af. Zijn eerste boodschap begrijpen we door het vers ervoor en de drie erna te lezen.

Eenvoudige boodschap

Paulus is niet gekomen met dure woorden of hoogdravende ideeën, niet met kracht, scherpte of overtuiging, maar met een eenvoudige boodschap van God die hij angstig en bevend bracht. Paulus maakt duidelijk dat de kracht niet ligt in zijn slimme verhaal, mooie opbouw of bezielde manier van spreken, maar alleen in de kracht die uitgaat van Jezus Christus en zijn sterven aan het kruis. Verder maakt Paulus duidelijk dat Jezus' en Zijn sterven de kern is van ieder ander onderwerp dat hij ter sprake brengt. Als Paulus spreekt over overheid, huwelijk, gezin, gemeentelieven of welk ander onderwerp ook, dan is de kern van zijn boodschap altijd gebaseerd op Jezus Christus die gestorven is aan het kruis.

Geen ontsnapping zonder Christus

Wat betekent dat in de praktijk?

Een voorbeeld. Als ik mij door Paulus aangesproken voel omdat mijn huwelijksleven niet goed is, of als ik mij aangesproken voel omdat ik als vader te kort schiet dan leert het kruis van Jezus mij dat ik dat niet kan herstellen en verbeteren door (meer) mijn best te doen. Het kruis maakt duidelijk dat ik onherstelbaar heb gefaald, dat ik dat nooit goed kan maken, dat ik daarvoor moet sterven als ik geen vergeving vind. Op zoek naar vergeving en ontsnapping aan de dood, ontdek ik het kruis van Christus. Door te sterven aan het kruis

betaalde Jezus mijn schuld, door op te staan uit de dood opende Hij mijn toekomst. Daarom zeg ik het Paulus na; er is geen enkel onderwerp dat ik wil bespreken zonder Jezus Christus en Zijn sterven aan het kruis.

Kern

Beide aandachtspunten zijn relevant voor de kerk. In de eerste plaats moeten we niet proberen de relevantie van de kerk op te krikken met gelikte programma's, slimme betogen, aangeklede

diensten of overtuigende sprekers. Dat leidt af van de kern. Daar moet het geloof niet op gebaseerd zijn, zegt Paulus. In de tweede plaats moeten we als kerk ook niet proberen actueel of relevant te zijn door allerlei onderwerpen te bespreken zonder Jezus en Zijn kruis. Dus, laten we alleen over milieu, vluchtelingen, welvaart, verloedering en lege kerkbanken spreken vanuit Jezus en Zijn sterven aan het kruis. En laten we dan eerst ons persoonlijk leven bespreken met God en met onze naaste vanuit Christus en Zijn sterven.

Als Paulus spreekt over overheid, huwelijk, gezin, gemeentelieven of welk ander onderwerp ook, dan is de kern van zijn boodschap altijd gebaseerd op Jezus Christus die gestorven is aan het kruis.

even bomen

Kleine dingen

DOOR DS. PIETER BOOMSMA, AMSTERDAM

"... vang die kleine vossen. Ze vernielen de wijn-gaard." Zo staat het in de Nieuwe Bijbel Vertaling, in Hooglied 2, vers 15. Kleine oorzaken en grote gevolgen. Herkenbaar?

Ooit reed ik met mijn a.s. in de DAF van wie mijn schoonmoeder zou worden. Zo'n auto had een pookje, dat je kon verzetten om voor- of achteruit te rijden. Even naar achteren en dan het pookje naar voren schuiven om verder te kunnen. Bij die laatste handeling voelde ik geen weerstand en inderdaad ging ik verder naar achteren toen ik gas gaf. Het was een spie van een dubbeltje die was los-

geschoten. Reparatiekosten waren 100 gulden (lang geleden dus).

Kortgeleden, ik was 125 kilometer van huis, hield mijn auto er ineens mee op. Een dikke bout van de kruk was gebroken. Geschatte reparatiekosten minimaal 2000 euro. Een klein ding, zo'n bout, maar het gevolg was niet mis. Wat is dat, met die kleinigheden die zo gevolgrijk doorwerken?

De laatste tijd lees ik nogal in het Evangelie van Johannes. Verbazingswekkend hoe mensen reageren op wat Jezus zegt en doet. Neem bijvoorbeeld het genezen van een blinde. Geweldig toch? Al veertig jaar oud was de man en vanaf zijn geboorte leefde hij in het donker. Wie zou niet van verbazing stil vallen of van

vreugde dansen nu deze man kon zien? Wel, dat waren mensen die meenden dat je iets dergelijks niet hoorde te doen op sabbat. Niet iedereen zal het houden van de sabbat een kleinigheid vinden, maar een dergelijke genezing hoeft toch niet te wachten tot na zonsopgang? Het effect was wel, dat in sommige kringen de haat tegen Jezus groeide. Kleine oorzaak, groot gevolg.

Ik vrees, dat wij wel eens onderschatten wat onze 'kleine dingen' uithalen. Een blik, een woord. Ook al is het onbedoeld of in ieder geval onbewust, het kan grote gevolgen hebben. Programmakers hebben dat ook ontdekt. 'Het spijt me', 'Het familiediner', of hoe ze ook maar heten, maken wel duidelijk dat het vaak onnozele gebeurtenissen zijn die rampzalige gevolgen hebben. En is zoiets altijd te voorkomen? Is mijn ego zo kwetsbaar, dat ik me laat verleiden

tot wrok of haat wanneer iemand naar mijn mening niet aardig genoeg is? Of is mijn zogenaamde gelijk van zo groot belang dat ik er relaties door kapot laat gaan?

Ik kan er wel een aantal teksten uit de Bijbel tegenaan gooien. Zoals 'Mij komt de wraak toe', zegt de Heer, 'ik zal het vergelden'. En helemaal sterk de uitspraak van Jezus 'Heb je naaste lief als jezelf'. Denk niet, dat ik er van uit ga dat het eenvoudig is. Noch het vermijden van het loslaten door ons van 'kleine vossen', noch het verdragen en verwerken van de gevolgen daarvan. Maar ieder, die enige ervaring heeft met het volgen van Jezus, met discipelschap, zal wel weten dat leven (en reageren) als christen nooit eenvoudig is. Dat is ons ook niet beloofd. Wat ons wel beloofd is, is Gods leiding en hulp. Het vernieuwende werk van Gods Geest. En wie heeft daarvan terug?

Via deze rubriek, met nieuws uit de protestantse kerken in Drenthe, Overijssel en Flevoland, worden wekelijks duizenden lezers geïnformeerd over het kerkelijk leven in de eigen regio. Aan het plaatsen van gemeenteberichten zijn geen kosten verbonden. Alleen digitaal aangeboden informatie wordt opgenomen en zo lang er voldoende ruimte is. Meer info via Henriëtte Gerfen, tel.: 0546 - 577475, e-mail: henriette@topic-cc.nl

Drenthe

AALDEN

Contactpersoon: Kerkstraat 16, 7854 PG Aalden tel. 0591-371538
Kerkdienst 6 okt.: GK Aalden, 10.00 verzorgd door Marturia. Israëlzondag. Knd. en oppas. **Collecten:** PKN Kerk en Israël en kerk.

BOVENSMILDE

Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. G. van der Werff. Israëlzondag. **Organist:** Gea Hatzmann. M.m.v. Gospelkoor 'Spirit' uit Assen. **Paaskaars aansteken:** Emma Koning. **Collecten:** I. Kerk en Israël. 2. Kerk. Bij de uitgang: beheer. **Knd.:** Jos Brink. **9.30** jeugdkerk.

Koffiedrinken. Na afloop van de dienst is iedereen welkom om gezamenlijk koffie/thee of fris te drinken. Voedselbank. 6 okt. is er weer inzameling van boodschappen voor de voedselbank.

Israëlzondag. Een zondag om stil te staan bij onze verbondenheid met het joodse volk en onze gemeenschappelijke traditie met de Thora. Deze dienst wordt op de eerste zondag in oktober gehouden, omdat in die periode de grote feesten van het Joodse volk vallen. Het begint op Rosj Hasjana, het joodse nieuwjaar (30 sept. t/m 1 okt.). Ontzag voor God als Koning en Rechter staat centraal. Tien dagen lang staat alles in het teken van terugblik, omkeer, boetedoening, vergeving en vernieuwing. En het eindigt op Jom Kippoer, de Grote Verzoendag (9 okt.). Het zijn dagen waarin je terugblijkt op je eigen daden, houding ten opzichte van je medemens en hoe je stond tegenover God. Dit binnen het grotere verband van het gedenken van Gods grote daden in de geschiedenis en verwachtingsvol vooruitblikken.

Jeugdkerk. We gaan voortborduren op het thema van de startzondag 'Een goed verhaal'. Dat heeft te maken met de Bijbel, het boek waarin we lezen over de relatie tussen God en mensen en mensen onderling. De organisatie JOP (Jong Protestant) heeft een kaartspel uitgegeven dat hele goede aanknopingspunten geeft voor vragen en opmerkingen rondom de bijbel. Daar zullen we gebruik van maken. Hopelijk verwelkomen we een aantal nieuwe mensen (en neem vooral vrienden of vriendinnen mee). Natuurlijk delen we wel en wee, steken de grote kaars aan en bidden d.m.v. de kleine kaarsjes voor wat ons bezighoudt dichtbij of in de wereld om ons heen. Na het (goede) gesprek is er een collecte en spreken we voor elkaar een zegen uit. Na afloop drinken we samen koffie en thee met de mensen die de gewone kerkdienst hebben bijgewoond. Tot dan! **Wel en wee.** Mw. J. Wieringa-Bos, Kraaiheide 9, kon, na opnieuw een korte opname, uiteindelijk 26 sept. uit het WZA naar huis terug keren. We wensen haar een goed herstel toe van de

hartoperatie.

Dhr. S. Witvoet, Ribesstr. 10, is opgenomen in het WZA voor een liesbreukoperatie. Veel sterkte gewenst! Mw. H. Meints-Otterman, Grietmanswijk 3a, verbleef enige tijd in het Martiniziekenhuis te Groningen. Er is geconstateerd dat ze een virusziekte heeft opgelopen. Ze is nu weer thuis om aan te sterken en hopelijk snel weer beter te zijn. **Jarig.** 11-10: dhr. J. Tingen, H.P. Sickensstr. 8, 9421 PL: 95 jaar. 13-10: mw. T. Middelbos-Groenink, Schoolstr. 26, 9421 SM: 77 jaar.

Jubileum. Dhr. J. Nicolai en mw. S. Kits, Meesterswijk 5, 9421 TJ die op 6 okt. 30 jaar zijn getrouwd. Wij wensen u allen een fijne dag en Gods zegen voor de toekomst!

Bedankt. Via Jakob Kappen kreeg ik zondag prachtige bloemen van de kerk. Hiervoor mijn hartelijke dank! Met vriendelijke groet, Margriet van Waveren-Wijnveen.

Lieve mensen, na een week ziek zijn met flinke koorts, ben ik 13 sept. opgenomen in het Martiniziekenhuis in Groningen. Na veel onderzoeken kwamen de specialisten erachter dat ik ziek ben van het CMV-virus. Dit komt mischien door dat mijn weerstand laag is door de medicatie die ik krijg voor mijn reuma. Thuis uitzieken en meer vitamine-tabletten gebruiken. 20 sept. mocht ik weer naar huis. Ik wil dan ook iedereen bedanken die aan mij gedacht heeft, in gebed, bezoek, bloemen, een kaart, of via de telefoon. Een lieve groet van Hester Meints.

De wensboom. Zo nu en dan krijgen we nog een vraagje voor de wensboom. Zo ook nu. Via een gemeentelid kregen wij een vraag om een mevrouw te helpen met haar tuin. Onkruid wieden was de bedoeling. Mevrouw had MS en had pas haar man verloren. Al met al een verdrietige situatie. Dat deze mevrouw niet bij onze kerkelijke gemeente hoorde was geen punt. We zijn gaan kijken bij haar en vonden direct mannen binnen onze gemeente bereid om de handen uit de mouwen te steken. De klus werd in 1 morgen geklaard en deze mevrouw was heel erg dankbaar. Mannen bedankt voor jullie snelle reactie. Super!

Bijbelstudiegroep 2 vergadert op 6 okt. om 20.00 uur bij Aly. Onderwerp: Hoofdstuk 2 uit Bouwen op de Rots, Mattheus 5:13-16. Graag verzamelen om 19.45 uur bij de Waterstaatskerk. Info: Gerda Breukelaar, tel. 0629288919 of gerdachbreukelaar@ziggo.nl

COEVORDEN

Contactpersoon: mw. J. Kramer-Gossen, Eendrachtstr. 27, 7742 VJ Coevorden, tel. 0524-512538
Kerkdienst 6 okt.: GK 10.00 ds. H. Nagelhout. Israëlzondag en Oost Europazondag. **Organist:** Harold Gossen. M.m.v. Jeugdkoor Animato uit Hardenberg. **Oppas:** Linda Oldenhuis en Henriëtte Kramer. **Bloemendienst:** mw. G. Streutker. **Collecten:** I. Kerk. 2. Diaconie. Deurcollecte:

werkgroep Oost Europa.

DIEVER

Contactpersoon: mw. L. Dolsma-Maat, Kalteren 6, 7981 LR Diever, tel. 0521-592114
Kerkdiensten 6 okt.: 10.00 ds. B. van Werven. **Knd.:** alle groepen. **15.30** kinderdienst met zangeres Elise Mannah. Zij wordt begeleid door Henk Doest op drum, bas en gitaar. Vanaf 15.00 inloop.

EMMER-COMPASCUM

Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. H. Knecht-de Boer, Dalen. H.A. Na de dienst koffiedrinken. **O.v.d.:** mw. B. Tuit en dhr. H. Prins. **Diakenen:** mw. G. Westerdijk en mw. H. Kuiper. **Organist:** Nelleke v/d Leest. **Oppas:** Rennie Roffel. **Beamteam:** Ruben. **Gastheer/dame:** 2 diakenen. **Autodienst:** fam. Buter: mw. Huizing; fam. Pruim: fam. Potze. **Collecten:** I. H.A. 2. Spaarcollecte. 3. A.K.A.

ERICA

Contactpersoon: dhr. M. Boekeloo, De Welhaak 34, 7887 HK Erica
Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. H. Klaassens. **Collecten:** I. Pastoraat. 2. Kerk en Israël. Bij de uitgang: pastoraat. Oppas en knd.

GEES

Contactpersoon: mw. H. Elders-Sikken, Dorpsstraat 10, 7863 PC Gees, tel. 0524-581992
Kerkdienst 6 okt.: 10.00 ds. J. Wassenaar, Hellendoorn. **Knd.:** ja. **Kaars aansteken:** Levy Schipper. **O.v.d.:** Hans Bonhof. **Organist:** Hendrikus Vugteveen. **Oppas:** Samantha Feddema en Malissa Pijpstra. **Collecten:** I. Kerk & Israël. 2. Kerk. 3. Onderhoud. **Bloemengroet:** mw. G. Koops. **Autodienst:** fam. P. Braker (291442). Na de dienst is er koffiedrinken.

KLAZIENAVEEN

Contactpersoon: mw. G. Velzing-Hessels, Noorderkerkring 6 b, 7891 CX Klazienaveen, tel. 0591-312007
Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. H. Lageveen. **O.v.d.:** D. de Jong. **Organist:** mw. G. Fictorie-Smeman. **Collecten:** I. ZWO. 2. Kerk. Bij de uitgang onderhoud gebouwen. **Welkomstcie.:** B. Fictorie.

KLAZIENAVEEN-noord

Kerkdienst 6 okt.: 10.00 ds. H. Dekker. **Organist:** Gerard Ziengs. **O.v.d.:** Mia. **Welkom:** Albert. **Beamer:** Riet. **Vrouwen van de Veenkerk.** 7 okt., om 19.30 uur, begint het nieuwe seizoen van de vrouwen-groep 'Vrouwen van de Veenkerk' met een open avond. Iedere vrouw, jong of wat ouder, is van harte welkom. Het wordt een Europese avond, nieuwe stijl. De bijeenkomst wordt gehouden in het De Weerdhuis.

NIEUW-AMSTERDAM/VEENOORD

Contactpersoon: Noorderkerk, mw. G. Visser-Rigtering, Aletta

NIEUWS VOOR HET GZ?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Jacobsstr. 70, 7844 PB Veenoord, tel 0591-553482

Kerkdienst 6 okt.: 10.00 n.b. **O.v.d.:** mw. L. Masselink. **Organist:** dhr. J. Kroon. **Koster:** dhr. H. Schuring. **Collecten:** I. Kerk en Israël. 2. Kerk. Bij de uitgang: gebouwen. **Oppas:** Corry Baan. **Knd.:** Harriët Vermaas. **Kaars aansteken:** Myrthe Pals. **Bediening beamer:** Piet van Noort. **Ontvangst:** fam. Velzing. **Bloemendienst:** mw. A. Doek. **Autodienst:** B. Pals. Koffiedrinken na de dienst.

SCHOONOORD

Contactpersoon: mw. J. Schippers-Elzing, Het Slag 9, 7848 CR Schoonoord, tel. 0591-381458
Kerkdienst 6 okt.: De Wijn-gaard 9.30 Erika van der Laan. Vanwege haar huwelijk en vertrek naar Veenendaal zal Erika ons gaan verlaten als kerkelijk werker. Na afloop van de dienst is er gelegenheid om met elkaar een kop koffie/thee te drinken in de Rank en kan de gemeente afscheid nemen van Erika. **Collecten:** I. Diaconie. 2. Kerk en Israël PKN. **Knd.:** alle groepen. **Autodienst:** B. Eisses en A. Hajes. **Oppas:** Evelien Vos en Anouk Zwiers. **Bloemengroet:** fam. J. Scholts. **De vrouwenver.** Wees een Zegen komt 2 okt. dit seizoen voor het eerst weer bij elkaar. De bijeenkomst is in De Rank en begint om 19.45 uur.

Overijssel

DAARLE

Contactpersoon: mw. W. Reefhuis, scriba, Watertorenweg 15, 7688 PX Daarle
Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. L. Kramer, Emmeloord. **19.00** ds. R. van Hornsveld, Den Ham. **Organisten:** dhr. H. Valk en dhr. G. Diepenveen. **Knd.:** Rianne Kamphuis (1, 2) en Dianne Seigers (3, 4). **Oppas:** Marieke Immink, Annet Boerman en Jorinde Immink. **Collecten:** Kerk en Israël en onderhoud. **Bloemen bezorgen:** Aly Veurink. **Jarig.** 9-10: mw. M. Heuver-Meijer, Esweg 10: 81 jaar. 14-10: mw. A. van Lenthe-Kroese, Piksenweg 26: 78 jaar. 17-10: dhr. B. Weenink, Adelaarsvaren 9: 76 jaar. 17-10: mw. S. Stokvis-Kolkman, Esweg 1: 75 jaar. 20-10: mw. G. van Lenthe-Reefhuis, Esweg 31: 75 jaar. 31-10: mw. E. Zandman-Bakhuis, Imminkservestraat 15: 75 jaar. **Jubileum.** 6-10-2019: Geert en Paulien Bakhuis, Kotterskamp 23: 25 jaar getrouwd. Groot is uw trouw, o Heer, iedere morgen aan mij weer betoond. Al wat ik nodig had, hebt Gij gegeven. Groot is uw trouw, o Heer, aan mij betoond. ELB 170.

DEDEMSVAART

Contactpersoon: dhr. W. Jongbloed, Mendelssohnstr. 8, 7701 TS Dedemsvaart, tel. 0523-613642
Kerkdiensten 6 okt.: Van Dedemkerk 9.30 ds. J. Zondag. **Lector:** organisatie Israëlzondag. **Organist:** Jan Ferdinand Hooikammer. **Koster:** Henk Zomer. **16.30** ds. K. van Staveren (Kruidmeldienst). **De Fontein 19.00** ds. K. van Staveren. **Organist:** Freddy Bruins. **Koster:** Else de Ronde. **Collecten:** Kerk en Israël. Bij de

uitgang: diaconie Kindercollecte: 4e kwartaal 2019: Mission Possible Baby box project. Kinderkerk: groep 1 t/m 6. Basiscatechese: groep 7/8. Tienerkerk: groep 1 t/m 3 VO. **Oppas:** Annemijn Boer en Monique Gort.

Van Dedem Marke: ds. A. ten Brinke. **Organist:** Fred van Dijk. **Activiteiten.** 8 okt. 9.30 uur: Open Kring; 19.30 uur Open Kring. 9 okt. 20.00 uur: Yentil.

DEN HAM

Contactpersoon: dhr. G. Prenger, De Mute 61, 7683XT Den Ham, tel. 0546-671747, gprenger@caiway.nl
Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. C. Elsinga, Almelo. **O.v.d.:** groep A. **Knd.:** ja. **Peuters:** Leonie Gerrits; groepen 1 t/m 8. **Oppas:** zaal 6: Gerja Hemmink, Gerralda Bouwhuis en Wieke Jaspers. **GK 19.00** ds. G. de Goeijen. Gez. dienst. **Collecten:** I. Stg. BOOT. 2. Alg. Kerkelijke Arbeid. Deurcollecte: kerk.

HARDENBERG-HEEMSE

Contactpersoon: mw. C. Olsman, Vechtvoorde 5, 7772 VA Hardenberg, tel. 0523-272019
Op 11 en 12 okt. wordt de kleding- en boekenbeurs weer gehouden. U kunt uw kleding en boeken weer inleveren op de bekende adressen en bij de fam. De Weerd, Klinkerweg 4. Naast kleding zijn goede boeken zeer gewenst, wilt u uw boekenkast nog eens door kijken of er boeken zijn die u kunt missen? De opbrengst gaat dit jaar naar Geges, Roemenië, waar de fam. Heidotting uit Radewijk nog steeds contacten heeft, en naar de Baalderborg, Vlasakkerkamp 15-17, waar men spaart voor een tovertafel voor de bewoners. **ZWO-actie** In de maand oktober houdt de ZWO-cie. weer haar 5-jaarlijkse actie voor Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking. Bij deze actie wordt aan de gemeenteleden gevraagd een jaarlijkse vaste vrijwillige bijdrage te geven voor het werk van de ZWO. Meer informatie over deze actie wordt vermeld in de brief die alle gemeenteleden in de maand oktober zullen ontvangen.

Jongerendienst Greijdanuscollege. 6 okt. is er om 15.00 uur een jongerendienst in het Greijdanuscollege met het thema 'Who is your hero?'

Centrum (Zuid en Noord). Zieken. Mw. J. Meier-Westerman (De Spinde 27) is in het RZZ i.v.m. een operatie.

Jet Sportel, Bruchterweg, begint komende maandag met chemokuren. Ze is in Utrecht (UMC) geweest en daar heeft men deze weg gewezen. We denken (ook in ons gebed) aan Jet, en ook aan Anno.

Dhr. G. van Dijk, Reigerstr. 1, herstelt voorspoedig en de verwachting is dat hij binnenkort van het ziekenhuis in Ibbenbüren (Duitsland) naar het Röpcke Zweers Ziekenhuis in onze stad mag. Een kaartje kan het best naar Reigerstr. 1, 7771 AL.

In CFH revalideren: mw. E. Nijmeijer-Prenger, Bisschopshof 7 (beg. grond k. 9); mw. A. Wolbink-Beuving, Hof van Pepijn 25 (Baander 8); mw. A. Timmer-

Vervolg van pagina 3

Beuving, Burg. Schuitemstr. 74 (Unit I, k. 10). Ze zijn erg blij met de bezoeken en kaarten die ze ontvangen!

Vakantie. 30 sept. t/m 13 okt. hebben we herfstvakantie. Collega ds Noordmans (261507) neemt voor ds. de Lange waar, mw. Jonkers (263744) voor mw. de Lange. In dringende gevallen kunt u op hen een beroep doen.

Mensana. 6 okt. werkt het ouderenkoor Mensana mee aan de dienst van 10.00 uur in de Hôftekerk.

LUTTEN/SLAGHAREN

Kerkdienst 6 okt.: Kruiskerk 9.30 ds. J. Post Wierden-Lutten.

Jarig. Mw. D. Slager-Winters Dedemsvaartseweg Zuid 85 7775 AD Lutten: 30-09-1941.

Dhr. H. Gort Dedemsvaartseweg Noord 172, 7775 AL Lutten: 02-10-1943.

Zieken. Mw. J. Gerrits-van Laar, is woensdag weer naar het Welgelegen gegaan, Oldenhof 18, Voorstr. 2, 7783 AM Gramsbergen.

Mw. E. Kelder-Schutte, Anerweg-Noord 118, 7775 AV Lutten, wordt verpleegd op revalidatie unit 3, k. 27, Clara Feyoena Heem.

Zr. F. Nijboer-Ramaker. Goudenregenstr. 14, is vanuit het ziekenhuis naar het Clara Feyoena, gegaan. (Rheezerweg 73, 7771 TD Hardenberg), afd. Revalidatie 2, k. 20. Ze heeft afgelopen week

een lichte hersenbloeding gehad. **De bloemen** gaan met een groet van ons allen vanuit De Lantaarn naar de fam. Odink, Zwarte dijk 29a; en vanuit De Kapel naar Helma Hamberg, Schuineslootweg 118.

MARIËNBERG

Contactpersoon: mw. Jeannet Visser-Hesselink, Ds. P. H. Wolfertstraat 35, 7692 AH Mariëenberg, tel. 0523-235724, e-mail j.visser.hesselink@gmail.com

Kerkdienst 6 okt.: 9.30 ds. L. van Rikxoort. Israëlzondag. Beerveld. **19.00** dhr. W. v/d Hoek, Hoogeveen. Jeugdinst. **Thema:** Waarom alleen Jezus? Er zijn

toch nog veel meer mogelijkheden, keuzes genoeg in de wereld van nu. Waarom dan toch alleen de Here Jezus, en wat heeft een ladder met dit thema te maken?

Deze dienst is mede voorbereid door de Tienerdienst. De leiding en de tieners heten u van harte welkom en willen graag dat u na de dienst na blijft praten, koffie en thee komt drinken en wat lekkers mee eet. **O.v.d.:** mw. R. Menderink. **Diakenen:** H. ter Bekke en P. Olsman. **Collecten:** Kerk en Israël, kerk en gebouwen. **Gastheer:** H. ter Bekke.

Jarig. Op 30 sept. is dhr. Eddy van der Veen, Zijpe 101, 8032 HV Zwolle, 49 jaar geworden.

Op 3 okt. hoopt mw. J. Nijhuis-Heijink, Rheezerweg 127a, 7795 DB Diffelen, 82 jaar te worden.

Op 5 okt. hoopt mw. F. Wate-

rink-Meijer, Vinkenstr. 13, 7771 AG Hardenberg, 75 jaar te worden. Op 11 okt. hoopt dhr. W. van der Veen, Grote Esweg 1, 7795 DD Diffelen, 88 jaar te worden.

Op 12 okt. hoopt dhr. H. van der Schuur, Wicher Hentost. 16, 7692 AM Mariëenberg, 71 jaar te worden.

Meeleven. Zr. J. Doek, Kanaalweg-West 4, verblijft in het Hardenbergse ziekenhuis. Hopelijk geeft het haar verlichting.

Tekst. Jezus kan je leven pas heel maken, als je bereid bent om Hem alle stukken te geven.

SIBCULO

Contactpersoon: mw. F. Bolks-Brink, De Vleggedijk 4, 7693 PX Siculo

Kerkdienst 6 okt.: Kloosterhaar Fredrikskerk 9.30 ds. A. v/d Griend, Musselkanaal. ZWO. Doopdienst. **Knd.:** groep I t/m 8. **Oppas:** aanwezig. **Collecten:** ZWO, Kerk en onderhoudsfonds.

ST. JANSKLOOSTER

Contactpersoon: Tiny van der Linde-Altena, Leeuwte 55, 8326 AB St. Jansklooster, tel. 0527-241427

Kerkdienst 6 okt.: 10.00 ds. A. van Veluw, IJsselmuiden Doopdienst. **Oppas:** Sandra de Boer en Annelon Mooiweer. **Knd.:** groep I Ina en Jerina. **Organist:** Jan Pieter van Eerde. **19.00** ds. I. Postma, Genemuiden. Gez. jeugddienst. **Organist:** Rick van der Linden. **Collecten:** I. Kerk.

2. Jeugd.

komen en gaan

PROTESTANTSE KERK Beroepen

te Herwijnen (herv.), ds. W.M. Roseboom te Oudega (SWF)

te Genemuiden (herv. wijk 2) en te Lelystad (herv.), ds. J.M. Molenaar te Ede (herv.)

te Strijen (herv., wijkgem. Ichthus), ds. J.S. Telgenhof te Hierden (Harderwijk wijkgem. Frankrijk)

te Uithuizermeeden, ds. P. Israël te Etten-Terborg-Ulft, die dit beroep heeft aangenomen

Aangenomen naar IJsselmuiden-Grafhorst

(herv. wijk 2), ds. M. van Dam te Baarn (herv. wijkgem. Calvijn), die bedankte voor Reeuwijk (herv.) en voor Nieuwerkerk aan den IJssel (herv. wijk 2)

CHR. Geref. KERKEN Beroepen

te Driebergen, ds. M.A. Kempeneers te Katwijk aan Zee

te Genemuiden, te St.

Jansklooster, te Ulrum en te Urk (Ichthus), kand. R. de Jong te Dokkum

te Meerkerk, ds. W.E. Klaver te Hamilton (Ontario, Canada, Free Reformed Church)

te Ridderkerk, kand. A.J. Dorst te Ridderkerk

Bedankt

voor Aalsmeer, ds. B.A.T. Witzier te Apeldoorn-Centrum

GEREF. GEMEENTEN Beroepen

te Kruiningen, ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum

te Leiderdorp, ds. H.A. van Zetten te Benthuizen

te Waarde, ds. C. van Ruitenburch te Krimpen aan den IJssel

te Moerkapelle, ds. W. Visscher te Amersfoort

te Barendrecht, ds. A.T. Huijser te Sliedrecht

te Berkenwoude, ds. P.D. den Haan te Tholen

te Krabbendijke, ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom

te Leerdam, ds. A. Schot te Nunspeet

te Waardenburg, ds. G. Beens te Kootwijkerbroek

te Woerden, ds. P. Mulder te Tricht-Geldermalsen

te 's-Gravenpolder, ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, Verenigde Staten)

te Ridderkerk-Slikkerveer, ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn

te Groningen, ds. H. Brons te Vlaardingen

Aangenomen

naar Middelharnis, ds. G.J.N. Moens te Lisse, die bedankte voor Oudemirdum

GEREF. GEM. IN NEDERLAND Beroepen

te Otterville (Ontario, Canada), ds. M. Krijgsman te Arnhem

Advertenties

Reveil
maandelijkse, christelijk maandblad

Kerst Special

om uit te delen

deel uit
op straat •
in je buurt •
via je kerk •
aan je collega's •
overal gewoon •

BESTEL NU!
maandbladreveil.nl
vanaf 10 exemplaren
€0,75 p/st
excl. verzending

wakker en waaks
kritisch en betrokken
maandbladreveil.nl

DE 4 LINDEN
MAKELAARDIJ

ZIEL elektrotechniek

- aanleg en onderhoud van elektrotechnische installaties zoals bedrijfs-, utiliteits-, woonhuisinstallaties • schakel- en ventilatietechniek • data- en telecommunicatie
- programmeerbare besturingen • beveiliging • nood- en verlichtingssysteem
- wind en zonne energie

Kanaalweg 10, 8356 VS BLOKZIJL
Tel./fax: (0527) 29 17 43 / 29 17 20

De **ZIEL** van uw installatie

KWALITEIT ZONDER COMPROMIS

VAN DER GRAAF BV PRODUCENT VAN:

- "G.V." TROMMELMOTOREN
- "G.V." FRIKTIEKOPPELINGEN
- "G.V." TANDWIELKASTEN

Tel.: 0527-241441
Fax: 0527-241488
info@vandergraafpte.nl
www.vandergraafpte.nl

Van der Graaf
Power Transmission Equipment

Jiddisch projectkoort Lechayim begint weer

Een nieuw seizoen van Jiddisch projectkoort Lechayim onder leiding van Quinta Holthuis staat op punt van beginnen. Bij Lechayim zingen ze vol passie (vooral) Jiddische liederen: 'mit harts un mit gefil'. Wie mee wil zingen is van harte welkom, één of twee keer vrijblijvend meezingen behoort tot de mogelijkheden. Het zal gaan om een 15-tal dinsdagavonden met een afsluitend optreden op 4 mei in het kader van 75 jaar bevrijding. Tijdens het concert begeleidt een Klezmer-ensemble het koor. De eerste repetities zijn op: 8 en 22 oktober en 5 en 19 november.

Dinsdag 8 oktober, 19.30 uur, Deventer, Eddy Hillesum Centrum, Roggestraat 3

Synagogelezing te Zuidlaren

De werkgroep Kerk en Israël Groningen Drenthe organiseert in samenwerking met de Vereniging Behoud Synagoge Zuidlaren een synagogelezing over het onderwerp 'Bijbel in Beweging: Wat de Dode Zee-rollen ons leren over de Bijbel'. Inleider is Barry Hartog, als postdoctoraal onderzoeker werkzaam aan de Prot. Theologische Universiteit te Groningen. In zijn lezing hoopt hij te laten zien dat de Dode Zee-rollen uitdagen om op nieuwe manieren na te denken over de Bijbel en zijn Joodse achtergrond.

Donderdag 10 oktober, 20.00 uur, Zuidlaren, Synagoge, € 8, graag opgeven via www.kerkenisraelnoord.nl of bienvn@planet.nl

Hulpproject PKN Beilen

Olifantsgras voor verwarming Moldavische huizen

In Moldavië wonen zeer arme mensen. In dit voormalige Sovjetland wordt het 's winters heel koud. Arme inwoners hebben letterlijk niets om de kachel te laten branden. De PKN Beilen besloot te helpen, ook de Wageningen Universiteit is betrokken. Resultaat: het kweken van olifantsgras in Moldavië, waar uiteindelijk briketten van worden geperst.

DOOR LEO POLHUYS, DEVENTER

"Goedkoop en milieuvriendelijker dan brandhout", weten Jan Drogts en Hennie Hunse uit Beilen. Zij hebben zich met een aantal anderen uit de Protestantse gemeente Beilen-Hijken-Hooghalen ingezet voor hulp aan dit Oost-Europese land. De hulpactie werd afgesloten met fietsen en wandelen op de Silvrettapas in Oostenrijk. Het resultaat: een cheque van vijftien duizend euro voor de Stichting Mensenkinderen.

Fiets/loop voor warmte

Het hulpproject voor Moldavië met als thema 'Fiets/loop voor warmte' was het vierde waaraan leden van de Beilense kerk meededen. Hennie: "De eerste twee projecten deden we samen met andere partners, maar 'Moldavië' en een project voor Tanzania in 2018 hebben we zelf opgezet. In Tanzania heeft iemand uit onze kerk contacten. Voor dat project brachten we achttienduizend euro bijeen, waarmee een bus is aangeschaft voor vervoer van schoolkinderen. In Moldavië ben ik vorig jaar zelf geweest met mijn man Piet, twee mensen van

elders en ds. Egbert van Beesten uit Ommen, de directeur van Stichting Mensenkinderen. Wij zagen de armoede en besloten iets voor de mensen te gaan doen. Als er al een link is met zo'n land, als er al contacten zijn, vergroot dat de binding met de inwoners daar. Veel enthousiastelingen van vorig jaar deden nu ook weer graag mee."

Binding

"De basis van ons project is natuurlijk het goede doel", zegt Jan. "Maar tijdens de diverse activiteiten is ook veel onderlinge binding ontstaan tussen de deelnemers. Zelf kreeg ik bijvoorbeeld in het kader van de veiling een rondleiding op een veeteeltbedrijf. Ook in Oostenrijk was het erg gezellig. Het was mooi dat ook mensen uit andere kerkverbanden meededen. Ook dat geeft verbinding." Voor vertrek naar Oostenrijk moest er overigens wel flink getraind worden.

Fietsen

Net als vorig jaar werd voor het Moldavië-project gefietst en geklommen voor het goede doel op de Oostenrijkse berg Silvretta, in het tweede weekeinde van september. Jan: "Onze groep bestond uit zo'n vijftig per-

sonen. Eén deel legde de dertien kilometer naar de top van de berg lopend af, een ander deel fietsend. De leeftijden varieerden van 16 tot 71 jaar en gingen vrijwel allemaal over hun sponsorbedrag van 250 euro heen. Ook onze predikant Patrick de Vries was mee, van de PKN'ers was hij als eerste boven... Voorafgaande aan het sportieve gedeelte hebben we eerst een korte dienst gehouden in de Rooms Katholieke kerk ter plekke."

Andere acties om geld in te zamelen waren oliebollen bakken op 31 december en een veiling in juni. Op de veiling werd ondermeer een pan verse boerenyoghurt verkocht voor 26 euro en kon je een rondleiding volgen op een bedrijf, onder meer het pluimveebedrijf van Hennie en Piet Hunse. Verder waren er individuele acties, zoals het verkopen van een eigegebakken cake aan familie en kennissen. Jan: "De kerk leefde erg mee. We kregen alle gelegenheid om in de dienst, via het kerkblad of op andere wijze informatie te delen."

Schrijnend

Hennie: "De armoede onder Moldaviërs is schrijnend. Er zijn families die leven in hutjes van leem en dierlijke uitwerpselen. En dat in Europa... In de winter moeten ze kiezen: kopen we voedsel of

besteden we het geld aan verwarming? Stichting Mensenkinderen heeft in samenwerking met de Wageningen Universiteit het idee voor het kweken van olifantsgras uitgewerkt. Dit gewas kan vier meter hoog worden en een struik gaat vijftig jaar mee. In het dorpje Drochia is men inmiddels begonnen met de aanleg van twee hectare olifantsgras, dat over een jaar of drie kan worden geoogst. Een plaatselijke smid maakt een machine om het gras tot briketten samen te persen; zo wordt tevens de plaatselijke economie gesteund. Contactpersonen van Stichting Mensenkinderen - plaatselijke predikanten - zien er op toe dat de mensen die het echt nodig hebben, de briketten krijgen. Van de Russisch Orthodoxe kerk is op dit gebied helaas niet veel te verwachten." Komt er nog een vervolg? "Dat denken we wel ..."

Moldavië

Moldavië is met ruim 30.000 vierkante kilometer een stuk kleiner dan Nederland en wordt gerekend tot de armste landen van Europa. Het land behoorde tot 1991 bij de Sovjet Unie. Hoofdstad is Chisinau. De 3,5 miljoen Moldaviërs spreken Roemeens en zijn overwegend Russisch Orthodox.

Bijbelstudie Midweek

Iedereen heeft te maken met een innerlijke strijd tussen liefde en eigenliefde. De strijd tussen Geest en vlees, aldus Paulus. Tijdens de Bijbelstudie Midweek op de Betteld in Zelhem staat dit thema centraal: Liefde en angst, God en ons ego. Arie-Jan Mulder, ervaren en gepassioneerd spreker, is deze week hoofdspreker. Bram en Janine, die op veel kerken in Nederland optreden, begeleiden de worship.

14 oktober t/m 18 oktober, Zelhem, De Betteld, meer info en het volledige programma: www.betteld.nl/zelhem/agenda

Christelijke jongeren willen meer bijbellezen

Ruim 85% van 2400 ondervraagde jongeren wil meer bijbellezen, zo blijkt uit een onderzoek van BEAM, de jongerenafdeling van de EO. De Bijbel is nog steeds een veelgelezen boek onder christelijke jongeren. Toch vindt 80% van de ondervraagde jongeren het een moeilijk boek. Daarom ontwikkelde het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) de Bijbel in Gewone Taal Jongerenbijbel. Deze vertaling is zaterdag 28 september gepresenteerd tijdens een trainingsevent van Youth for Christ voor jongerenwerkers in Woerden. (bron: NBG)

RTV-tips

Zaterdag 5 oktober

EO | NPO2 | 17.10

Metterdaad

Dood door drinkwater. Op het platteland in Guinee (West-Afrika) is het geloof in natuur-godsdiensten nog springlevend. Omdat de geesten het willen, blijven de mensen sterk vervuild water drinken. Hoe kunnen dokter Jean en zijn team de macht van deze godsdienst doorbreken?

Zondag 6 oktober

EO | NPO2 | 9.15

Een thuis voor iedereen

Marleen bezoekt de Regenboogkerk in Epe en ontmoet daar de 60-jarige Piet Zeeman. Een aantal jaren geleden kwam hij weer terug bij de kerk. Voor hem is de Regenboogkerk een soort thuis geworden.

Maandag 7 oktober

KRO-NCRV | NPO1 | 21.15

Spoorloos

Nina wordt vanwege de één-kind politiek in China weggehaald en ter adoptie afgestaan. In 2019 volgt een emotionele ontmoeting en Nina maakt kennis met zo'n 160 familieleden en vrienden. En dat was nog maar het begin van een groot Chinees avontuur.

Dinsdag 8 oktober

KRO-NCRV | NPO1 | 22.20

De Rijdende Rechter

De familie Bruining en de familie Veenendaal wonen jarenlang als goede buren in het Friese Bitgum. Echter de buren krijgen ruzie over een strookje grond. Na een heftige brief- en mailwisseling lukt het ze niet om er samen uit te komen. Wat is het oordeel van De Rijdende Rechter?

Woensdag 9 oktober

KRO-NCRV | NPO2 | 18.45

Binnenste Buiten

De Friese Marijke en de Finse Jones bewonen een heel bijzonder huis in Rotterdam. Hun woning was vroeger in tweeën gesplitst om plek te bieden aan twee gezinnen van havenarbeiders. De twee oorspronkelijke voordeuren zijn nog altijd aanwezig.

Donderdag 10 oktober

KRO-NCRV | NPO2 | 20.25

Achter de Dijken

In aflevering 5 onderzoekt Leo Blokhuis de geschiedenis van een bevrijd Nederland dat een ander zijn vrijheid wilde ontzeggen. Zowel Nederland als Indonesië gaan op zoek naar de erfenis van 350 jaar koloniale heerschappij.

Vrijdag 11 oktober

NTR | NPO2 | 17.25

De nieuwe Maan

Een wekelijkse actuele talkshow met een scherp oog voor ontwikkelingen rondom de multiculturele samenleving. Presentatie Fidan Ekiz.

Het was weer zomer

DOOR WILLEMKE
WIERINGA, WIERDEN

Ook mooie zomers kennen minder mooie dagen. Niet één iemand zal opkijken van een dergelijk wistje-dat-je. En toch overvalt het je, zo'n minder mooie zomerdag.

Dat gaat dan zo. De weersverwachtingen meldden de week ervoor al: er komen een paar slechte dagen aan. Maar het was steeds zulk schitterend weer, en op de avond van zo'n mooie dag pakte je je koffer in met louter korte broeken en blote bloesjes. En op de eerstvolgende minder mooie dag, loop jij dus te bibberen.

Die maandag in onze vakantie was dat zo. Op ons vakantieadres was ik wat kouwelijk in afwachting van een paar kinderen en kleinkinderen. Van bibberen hou ik niet en van wachten evenmin. Tegen beide is maar één remedie: bewegen. Erop uit. Dus wandel ik van ons Sauerlandse dorp naar het volgende.

Boven ons stukje Rothaarsteig hangt een lichte nevel. Nergens

ook maar één zonnestraaltje te bekennen. Gewapend met een boek en een sjaal tors ik tegen de wind in op de verlaten landweg. Even ben ik alleen op de wereld. In no time ben ik opgewarmd en stijgt mijn gevoel van tevredenheid. Stille tijd houden vind ik lastig, maar een stukje oplopen met God is ongeëvenaard. Al wandelend bedank ik Hem voor

dit heerlijke wandelweer. Jammer dat zoveel mensen juist nu binnen blijven zitten.

Het begint te miezeren. Een bejaard echtpaar komt mij tegemoet, de dame weggedoken in een dikke winterkraag. Nou, nou, zo koud is het niet. Maar ze gaan tenminste. Bij het kapelletje verderop staat een toerist te fotograferen. Als ik hem passeer, zie ik dat het een oude man is. Is hij op zoek naar een restant van geestelijk leven hier in Sauerland? Met de Duitse kerken is het niet

Illustratie: Hester Nijhoff

veel beter gesteld dan met de onze. Ik spreek hem maar niet aan, want hij is verdiept in zijn bezigheden.

Nog een paar wandelaars kom ik tegen, allemaal senioren. 't Lijkt hier warempel de kerk wel.

Met mijn boek beland ik op een terras. Een jong meisje - hèhè eindelijk een twintiger - brengt mij een kop koffie. Vriendelijk vraagt ze:

-Soll ich Sie eine Decke bringen? Brrr, es ist kalt.

Maar bewegen maakt vanzelf warm.

-Was ist kalt? vraag ik.

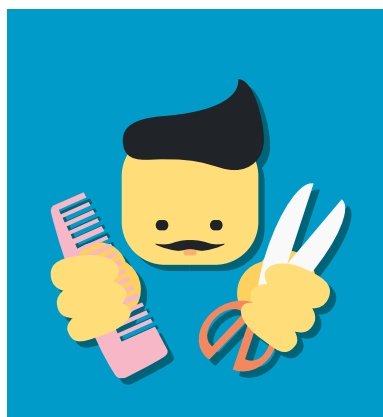
Gretig stelt ze een wedervraag:

-Wann fühlt sich jemand kalt?

Ze filosofeert er lustig op los, want in het dagelijks leven studeert ze filosofie. Serveerster is haar vakantiebaantje.

Als ze weer binnen is, praat ik met mezelf nog even door over kou en kerk. Wie heeft er géén last van kerkelijke tegenwind? Wie heeft het nooit eens koud in de kerk? Maar toch, maar toch. Heb ik zopas niet geleerd: als je in beweging komt, krijg je het vanzelf aangenaam warm. En dan ga je dankbaar verder...

Willemke Wieringa laat u meeleven met dagelijkse voorvallen in haar familie met vijf kinderen en veertien kleinkinderen.

Geknipt

In 'Geknipt' vindt u opvallende, bijzondere, verbijsterende of verhelderende citaten uit kranten, bladen of websites. Voor u gelezen en geknipt door de medewerkers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Nieuwe preutsheid

Sauna's met 'badkledingdagen', jongens die bij het douchen na een voetbalwedstrijd hun onderbroek aanhouden. Trendwatchers Lieke en Richard Lamb constateren in de Telegraaf dat Nederland weer preuts wordt.

Naaktheid en preutsheid polariseren onze samenleving steeds

meer. De opkomst van social media heeft daar flink aan bijgedragen. Het is zo makkelijk om anoniem van achter het toetsenbord of op de mobiele telefoon anderen de maat te nemen en zelfs publiekelijk aan de schandpaal te nagelen.

Ook in het echte leven zoals op het strand en in de winkelstraat worden luchtig geklede mensen steeds vaker gecorrigeerd door mensen die daar niet van gediend zijn. Een ontwikkeling die mede aangejaagd is door de #metoo-beweging waardoor bijvoorbeeld ook de pitspoelen zijn verdwenen bij de Formule 1.

Het is een dunne lijn tussen juist lichamelijke vrijheid en verboden seksisme. Vrijheid-blijheid is door de polariserende preutsheid vandaag de dag geen vanzelfsprekendheid meer.

Stef Bos en Nieuwe Testament

In het Nederlands Dagblad stelt zanger Stef Bos dat naastenliefde geen overheidstaak is.

"Ik geloof niet in een samenleving die te veel georganiseerd is. De laatste dertig jaar zijn we in

Nederland van alles gaan organiseren waarvan ik denk: moet dat niet uit onszelf komen? We proberen naastenliefde in instituties te proppen, maar het zou in onze cultuur moeten zitten, het cement van de samenleving moeten zijn.

In Europa hebben we, met het Nieuwe Testament als leidraad, een lange traditie van naar elkaar omzien. Natuurlijk gaat dat niet altijd goed, maar we moeten niet de verantwoordelijkheid van naastenliefde bij de overheid neerleggen. Dan zit je als samenleving op het verkeerde pad."

Bijna weer geloven

De 31-jarige historicus en domineeszoon Jurgen Bregman schreef diverse boeken, waaronder de internationale bestseller 'Gratis geld voor iedereen' (over het basisinkomen). Bregman haalde het internationale nieuws toen hij tijdens de G7-conferentie in Zwitserland een zaal vol miljonairs voorhiel, dat ze meer belasting moesten betalen. Hij komt uitgebreid aan het woord in Volkskrant Magazine.

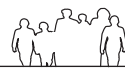

Je vader is dominee. Speelt het geloof een rol in je leven? 'Tot mijn puberteit was het vanzelfsprekend, op zondag gingen we naar de kerk, ik was trots dat mijn vader dominee was, dat hij de boel stond toe te spreken. Pas

toen ik 16 werd, kwam de twijfel. Tot mijn 19de heb ik geworsteld met de vraag wat ik moest met het geloof. Ik trok in die tijd juist naar de extremere, meer evangelische kerken. Als ik zou geloven, wilde ik ook duidelijkheid: zo zit het en niet anders. Ik bezocht die kerken ook als guilty pleasure. Ik heb een foute muzieksmaak en in de evangelische kerken hebben ze dat ook. Michael V. Smith, ken je die?' Nee. 'Nou, dat is handjes in de lucht en meezingen over God en Jezus. Ik vind dat hele lekkere muziek. Net als Marco Borsato.' (Hier begint Bregman te zingen.)

Vond je in die evangelische kerken wat je zocht? 'Niet helemaal. Ik vond in ieder geval dat ik ook de andere kant van het spectrum moest verkennen, dus ik begon te lezen over atheïsme, het werk van Herman Philipse. Die had een beslisboom opgesteld, waarin alle argumenten van gelovigen werden ontkracht. Ik was van plan een gaatje te vinden in zijn betoog, maar het lukte me niet. Op mijn 19de ben ik mezelf atheïst gaan noemen.

Veel mensen vragen zich af of er een botsing met mijn ouders is geweest, maar ik heb me niet afgezet tegen hun geloof. Mijn beeld van het geloof is nog steeds vriendelijk, sympathiek. Ik ervaar zelfs ergens een gevoel van verlies. Laatst was ik op een begrafenis in de Lichtuskerk in Zoetermeer, waar ik ben opgegroeid en waar mijn vader in mijn jeugd altijd preekte. Het was zo'n mooie dienst, zo verbindend. Ik dacht bijna: ik wil weer gaan geloven.'

Biddend fietsen

Het is een dagelijks feest om de brievenbus leeg te halen. Wat een mooie kaarten en goede woorden krijg ik in deze ziekteperiode! Vorige week schreef iemand: 'Ik fiets dagelijks langs je huis op weg naar mijn werk. Als ik dan langs rijd, bid ik voor jou en je vrouw.'

DOOR: DS HANS ESBACH*)

Ik vond het een prachtige gedachte: biddend fietsen. Vaak is bidden voor ons: in een hoekje, misschien voor je bed, je handen vouwen en je ogen sluiten. Tegen God praten, Hem dingen vertellen, vragen. Maar bidden kan dus ook op de fiets, als je een wandeling maakt, op je werk, in alle mogelijke situaties. Met open ogen. Kort, krachtig. Want God is erbij. Altijd. Hij hoort en Hij verhoort onze gebeden.

In de hemel

Plotseling dacht ik: Hoe zou dat gaan in de hemelse heerlijkheid? Zo'n gebed stijgt op vanuit Amersfoort richting de troon van God. En dan? Zouden er 'post-engelen' zijn, die de post sorteren en per onderwerp onder Gods aandacht brengen? Maar als ik zie hoeveel mensen er alleen al voor mij bidden, hoe moet dat dan op wereldschaal met al die vragen en gebeden die opgezonden worden?

Een paar gedachten kwamen in mij op:

1. Kom maar op met je gebeden

Hebr. 4:16 zegt: 'Laten we zonder schroom naderen tot de troon van de Genadige, waar we telkens als we hulp nodig hebben barmhartigheid en genade vinden.' 'Tel-

kens weer' staat er. Dat raakte me. Zijn brievenbus zit nooit vol. Bidden helpt! Ik bid (en velen met mij) om tijd en kwaliteit van leven en al maanden lang wordt dit gebed dagelijks verhoord.

2. Je staat er niet alleen voor

Rom. 8:26 zegt: 'De Geest helpt ons in onze zwakheid, de Geest zelf pleit voor ons.' Het idee: Gods Geest neemt het voor me op. Trouwens: ook voor jou!

3. Hou nou toch op!

Soms zie je het niet meer zitten. Je geloof lijkt verlamd. In Marcus 2 staat het verhaal van een verlamde man, die door vier vrienden naar Jezus wordt gebracht. Ze laten hem door het dak voor de

voeten van Jezus zakken. Dat vind ik het mooie van de kerk. Wat een meeleven krijg ik. Ze dragen mij

door hun gebeden naar God toe. Het mooie is dat Jezus naar die vrienden kijkt: 'Jezus, hún geloof ziende'. Wat een zegen als je gelovige vrienden hebt!

4. Soms moet je door het lijden heen

Rom. 8:17 zegt: 'Wij moeten delen in het lijden van Jezus om met Hem te kunnen delen in Gods luister'. Het lijden van deze tijd staat in geen verhouding tot de heerlijkheid, die ons te wachten staat. Dat vind ik spannend: heerlijkheid die ons te wachten staat. Hoe zal het zijn?

Zouden er 'postengelen' zijn, die de post sorteren en per onderwerp onder Gods aandacht brengen?

5. Jij bent belangrijk

Jezus zegt in Matth. 10:31: 'Wees niet bang, jullie zijn meer waard dan een hele zwerm mussen'. Je hoeft geen supergelovige te zijn voordat God belangstelling voor je krijgt. In Jes. 43:4 staat: 'Jij bent zo kostbaar in mijn ogen, zo waardevol en Ik houd zoveel van je!'

6. Gouden schaal met gebeden

Weet je hoe de post bij God wordt bezorgd? Kijk maar in Openbaring 5:8. Voor de troon van God staan 24 oudsten en ze hebben allemaal een gouden schaal vol wierook in hun han-

den. 'Dat zijn de gebeden van de heiligen'. Dan barst de lofzang voor Jezus, het Lam van God uit: 'Met Uw bloed hebt U voor God mensen gekocht uit alle landen en volken.' Hoe dat gebed op de fiets in die schaal terecht komt weet ik niet. Maar dank je wel voor jouw gebed voor mij. Laten we samen de lofzang zingen!

*) Hans Eschbach overleed dit voorjaar aan de gevolgen van kanker. Hij was achtereenvolgend predikant in Enschede, Nootdorp, Aalsmeer, Spijkenisse en directeur van het Evangelisch Werkverband (PKN). Bij leven stuurde hij het GZ een serie artikelen ter publicatie; enkele daarvan zijn reeds geplaatst.

Studieavond ds. Oscar Lohuis in Deventer

Oscar Lohuis was in het verleden verbonden aan de baptistengemeenten in Meppel en Emmeloord. Vanaf 2007 richt hij zich volledig op woordverkondiging als rondreizend prediker, evangelist en Bijbelleraar. Lohuis spreekt over het thema 'Tekenen van de aanstaande wederkomst'. Vanuit de vervangingstheologie is het gangbaar geworden om voor Israël in het Oude Testament 'de kerk' te lezen en voor Jeruzalem 'het hemels Jeruzalem'. Toch blijken profetieën over Israël in onze tijd letterlijk uit te komen.

Dinsdag 8 oktober, 20.00 uur, Vlotenhof, Deventer, Johannes van Vlotenlaan 85, gratis

Nieuw uitdeel-materiaal voor Kerst

De nieuwe uitgave van het minimagazine Leven.nu voor Kerst 2019 is beschikbaar. Een piepklein en handzaam miniboekje (7,4 x 9,8 cm) met korte teksten over de vrede die God geeft. Met het evangelie in een notendop. Geschikt om uit te delen op straat rond de Kerstdagen of tijdens een kerkdienst. Gemakkelijk in jas- of broekzak te stoppen. Ook handig om samen met kerstkaarten te versturen of in een kerstpakket te doen. Ook zijn er kaarten, boekenleggers, posters, rollup-banners en meer producten verkrijgbaar rond hetzelfde thema. Voor kinderen zijn 'doeboekjes' gemaakt met knutsels, puzzels en kleurplaten Het Bijbelse thema Kerst is uitgewerkt in korte verhaaltjes. Geschikt voor clubwerk, zondagscholen, kerk en in het gezin.

Kijk voor meer info of bestellingen op: erismeer.nl

Regio kerkendag in Deventer

De protestantse gemeenten uit Bathmen, Colmschate, Deventer, Diepenveen, Holtten, Okkenbroek en Schalkhaar organiseren een ontmoetingsdag rond het thema 'Ontmoeten en waarderen'. De inspirerende bijeenkomst bestaat o.a. uit diverse workshops, een rondleiding in de kerk, een taartbuffet en een viering. De deelname aan deze dag is gratis, koffie/thee en de lunch worden verzorgd door de deelnemende gemeenten.

Zondag 6 oktober, Deventer, Lebuinuskkerk, 10.15 – 14.30, aanmelden: www.lebuinuskkerk.nl/app/uploads/2019/09/Aanmeldformulier-Kerkendag-DEF-aangepast.pdf

Bijzondere inspiratiebijeenkomst op 10 oktober in Wierden 'Geloven in Twente' – Daar wilt u bij zijn!

De protestantse gemeenten in de regio Almelo organiseren een ontmoetings- en inspiratieavond voor gemeentelieden en kerkenraadsleden uit Almelo, Denekamp, Enter, Oldenzaal, Ootmarsum, Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen, Weerselo, Westerhaar-Vriezenveensewijk en Wierden. Er is een afwisselend programma samengesteld met onder andere drie workshops.

Is 'geloven' in Twente anders?

Classispredikant Klaas van der Kamp zal ingaan op het thema 'Geloven in Twente'. Volgens hem is geloven in Twente anders dan geloven elders in Nederland. "Dat heeft te maken met de volksaard van de Tukkers en hun unieke geschiedenis. Het heeft ook van doen met de samenleving. Wie in Ootmarsum, Rijssen of Oldenzaal leeft, komt andere dingen tegen dan iemand die woont in Rotterdam, Leiden of Haarlem." In zijn inleiding komt de 'canon van Twente' aan de

orde. "Het gaat over de dingen die je moet weten als je de Twentenaar wilt begrijpen. Over de Heliand. Over het verschil tussen noodlot en vertrouwen. Over de vraag waarom Willem Wilink een Twents dichter is en Willem Barnard als vreemdeling niet wist hoe snel hij de verhuishwagen weer moest laten voorrijden om te ver trekken." Wie daarna de workshop bijwoont, krijgt een aantal typische Twentse uitdrukkingen voorgeschoteld. "Denk aan een vraag als: 'Wat zegg'n de mees-t'n?' En we kijken naar de statistiek. Bijvoorbeeld naar het aantal 'nuggets' in Twente." Klaas van der Kamp is classispredikant van Overijssel-Flevoland. Als uitgever publiceerde hij de Twentse bijbel. Als secretaris van de landelijke raad van kerken ontving hij het eerste exemplaar van de Heliand.

Samen Zingen!

Dirigent/pianist/predikant Pieter Endedijk uit Almelo zal de workshop 'Samen zingen!' Tijdens deze workshop gaat

Pieter Endedijk met de deelnemers op ontdekkingsreis door het Liedboek dat in 2013 verscheen. Hij achter de piano, de deelnemers zingen. "Ik zal juist wat minder bekende liederen en zangvormen kiezen en laten zien en horen hoe mooi die zijn en welke rol het Liedboek thuis kan hebben. Natuurlijk ga ik ook wat over de teksten vertellen. De deelnemers aan mijn workshop kunnen ook vragen stellen en hebben een eigen inbreng. We maken er een ongedwongen en spontaan samen-zingen-feest van!" Pieter Endedijk studeerde schoolmuziek, koördirectie en kerkmuziek te Arnhem en naderhand theologie. Was van 1977 tot 1993 werkzaam in het onderwijs en als koördirigent en kerkmusicus. Sinds 1994 predikant van de Protestantse Kerk in Nederland, achtereenvolgens te Scherpenzeel (Gld.), Didam en sinds 2013 te Almelo (Grote Kerk).

Nieuwe rol plaatselijke kerk
Hoe ben je 'kerk' in je dorp of

stad? Deze vraag komt aan de orde in de workshop met ds. Betsy Nobel. De rol van de kerk in de samenleving is totaal veranderd. Van gezaghebbend instituut tot een groepering in de marge. Hoe ga je daar als geloofs-gemeenschap mee om? Moeten we krampachtig proberen te behouden wat er nog is? Of kunnen we een nieuwe rol spelen, een nieuwe uitdaging aangaan? Daarover wil 'dorpskerkenambassadeur' ds. Betsy Nobel graag met de deelnemers aan haar workshop aan de slag. Betsy Nobel volgde eerste de Pedagogische Academie en studeerde daarna theologie. Inmiddels is ze al twintig jaar als predikant verbonden aan de kerk van Terwolde-De Vecht. Tevens is zij dorpskerkambassadeur voor midden-Nederland.

De avond wordt geopend door ds. Pieter Dekker uit Wierden. Tussen de workshops en na het programma is er volop gelegenheid elkaar te ontmoeten met een hapje en drankje.

Donderdag 10 oktober, Wierden, Ontmoetingscentrum, Spoorstraat 7, 19.45 – 21.30 (inloop met koffie/thee vanaf 19.15), toegang gratis, info/aanmelden: www.gelovenintwente.nl

Wij lezen vandaag

vrijdag 4 oktober

I Samuel 24:1-8a

zaterdag 5 oktober

I Samuel 24:8b-23

zondag 6 oktober

I Samuel 25:1-19

maandag 7 oktober

I Samuel 25:20-35

dinsdag 8 oktober

I Samuel 25:36-44

woensdag 9 oktober

I Samuel 26:1-12

donderdag 10 oktober

I Samuel 26:13-25

vrijdag 11 oktober

I Samuel 27:1-28:2

Even doordenken

Genade is als ademen: je bent je er niet van bewust, totdat je benauwd wordt.

Rikkert Zuiderveld

Colofon

Het Gezamenlijk Zondagsblad voor de Protestantse Kerk in Drenthe, Overijssel en Flevoland is een uitgave van Topic, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, tel. 0546 577475, info@topic-cc.nl, www.topic-cc.nl. Het Gezamenlijk Zondagsblad informeert over ontwikkelingen in kerk, theologie en samenleving en houdt rekening met de verscheidenheid binnen de kerken en de lezerskring.

Redactieadres Gezamenlijk Zondagsblad, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, info@topic-cc.nl, tel.: 0546 - 577475, redactie@gezamenlijkzondagsblad.nl

Hoofredacteur dr. J.D.Th. Wassenaar, Dorpsstraat 43, 7447 CM Hellendoorn, 0548 - 655635, e-mail: hoofdredactie@gezamenlijkzondagsblad.nl

Eindredactie Willemke Wieringa

Redactie ds. W.J. Bakker, drs. A. Hekman, drs. T.J. Oldenhuis, drs. A.A. van der Spek

Medewerkers ds. Pieter Boomsma, ds. Foekje Dijk, Jan Groenewegen, ds. Gerhard Heeringa, Gerrit Kraa, Leo Polhuys, Willemke Wieringa

Gemeenteberichten en Kerkdiensten Gemeenteberichten dienen uiterlijk maandag vóór 8.00 uur aangeleverd te worden aan henriette@topic-cc.nl. Gegevens voor kerkdiensten dienen zo ruim mogelijk van tevoren te worden aangeleverd aan henriette@topic-cc.nl. Plaatsing van gemeenteberichten geschiedt zonder kosten. Protestantse kerken in het verspreidingsgebied van onze krant kunnen hiervan gebruik maken.

Ander nieuws Het Gezamenlijk Zondagsblad neemt graag berichten op over bijvoorbeeld speciale kerkdiensten en bijeenkomsten, jubilea, reünies, concerten, vergaderingen en andere activiteiten die wij interessant achten voor onze lezers. Daarbij houdt de redactie zich het recht voor berichten te weigeren. Stuur uw informatie naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl

Overname Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen wordt men vriendelijk verzocht de bron te vermelden en een exemplaar van het nummer waarin dit artikel is overgenomen, aan de redactie te zenden.

Advertenties Voor informatie over tarieven en plaatsingsmogelijkheden belt u naar 0546 - 577475 (vraag naar Liselore Kok). Advertentiemateriaal kunt u vrijdags vóór 12.00 uur digitaal aanleveren bij Gezamenlijk Zondagsblad, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, liselore@topic-cc.nl

Advertentie-adviseur voor Drenthe: J. van Vondel, Ronde ZZ 120, 7881 HR Emmen Compascuum, tel. 0591 - 351730, jvanvondel@hetnet.nl

Familieberichten Berichten vóór maandag 8.00 uur aangeleverd, worden opgenomen in de eerstvolgende krant. Sturen naar henriette@topic-cc.nl of het redactie-adres (zie hierboven)

Abonnementen Voor opgave van een abonnement, een adreswijziging of vragen over de verzending kunt u contact opnemen met Henriëtte Gerfen: henriette@topic-cc.nl. Op maandag en donderdag is zij telefonisch bereikbaar op 0546 - 577475. Abonnementenprijzen: per jaar met automatische incasso € 64,00; per jaar met een factuur € 70,00; per half jaar met een automatische incasso € 35,00; per half jaar met een factuur € 39,00. Abonnementen kunnen elk gewenst moment ingaan. U kunt kiezen voor een halfjaar- of een jaarabonnement. Abonnementen kunnen elk gewenst moment worden opgezegd, waarbij een opzegtermijn van één maand geldt. Opzeggingen dienen schriftelijk of per email te geschieden. Een opgezegd abonnement loopt door tot afloop van de betalingsperiode. Het Gezamenlijk Zondagsblad verschijnt minimaal 35 keer per jaar. Wekelijks in de periode van oktober t/m maart, in de tussenliggende periode minder frequent. Zie voor de verschijningsdata: www.gezamenlijkzondagsblad.nl/over het GZ ISSN 1384 - 3923 www.welkomindekerk.nl

In deze rubriek wordt informatie over PKN-kerkdiensten in Drenthe, Overijssel en Flevoland gratis opgenomen. De redactie is afhankelijk van de gegevens van de preekvoorzieners en kan daarom niet verantwoordelijk worden gesteld voor de juistheid ervan. **Gegevens kunt u sturen naar:** Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden, of mailen naar henriette@topic-cc.nl

Drenthe

Zondag 6 oktober 2019

Aalden 10.00 Marturia
Alteveer GK 10.00 en 19.00 ds. H. Hoogveen. H.A.
Assen AK 10.00 da. Wv. van Noord **De Bron** 9.30 ds. H. Harmsen 11.00 Zin in Zondag **JK** 10.00 ds. R. Koopmans **De Slingeborgh** 10.30 mw. P. de Kruijff **OK** 10.00 ds. R. Busschers **Beilen** PK 10.00 ds. M. Hazeleger
Borger GH 10.00 ds. H. Hansma **Bovensmilde** WK 9.30 ds. G. vd/ Werff
Coevorden GK 10.00 ds. H. Nagelhout
Diever GK 10.00 ds. B. van Werven 15.00 kinderdienst
Drijber GK 10.00 ds. H. Scholing
Dwingelo 10.00 kand. M. de Jager
Een 9.30 Sijr El Shaddai
Elim HK 10.00 ds. A. Heiner
Emmen GrK 10.00 ds. van Ketel
Ichthus 10.00 ds. Kajim **Kapel** 10.00 past. Broekman **Opgang** 10.00 ds. Fischer **SH** 10.00 werkgroep
Emmer-Compascuum Het **Anker** 10.00 da. Knegt
Gasselternijveen 10.00 mw. J. Louissen
Gees 10.00 ds. J. Wassenaar
Gieten DK 9.30 ds. W. Veltman
Grolloo 10.00 dhr. G. ter Beek
Hijken/Hooghalen Antenne 10.00 ds. P. de Vries
Hollandscheveld 10.00 ds. J. Wegerif 19.00 ds. M. Peschar
Hoogersmilde De **Schakel** 9.30 ds. E. v/d Meulen
Hoogveen GH 9.30 ds. J. Paans **GrK** 9.30 ds. J. Snaterse 17.00 ds. G. Schreuders **HK** 9.30 ds. H. Linde **OK** 9.30 ds. H. Boersma 19.00 vespers **VH** 9.30 ds. J. Batenburg **Weidesteyn** 10.30 ds. B. Urgert **Olden** **Kinholt** 10.15 dhr. Kerssies **WK** 10.15 ds. K. van Hoek
Klazienaveen **HK** 9.30 ds.

Lageveen
Kloosterveen De **Ontmoeting** 10.00 ds. Th. Van Beijeren
Meppel MK 10.00 ds. S. Sijtsma **Erfddeel** 10.00 ds. K. Stroop. H.A.
Nieuw-A'dam NK 10.00 ds. B. de Lange
Nieuw-Balinge 10.00 ds. T. Beekman 19.00 ds. Wv. Zuijderduijn
Nieuweroord ImK 10.00 ds. W. Bakker **RH** 19.00 ds. J. Snaterse
Nieuw-Weerdinge RW 10.00 ds. van Elten
Nijeveen 10.00 mw. C. Oosterhuis
Pesse OK 10.00 ds. M. Paas
Rolde 10.00 ds. R. Fortuin
Roden Op de Helte 10.00 ds. W. Meijles. H.A.
Ruinerwold/Koekange BH 10.00 ds. J. Muis
Schoonoord De **Wijngaard** 9.30 ds. Thurkow
Sleen OK 10.00 ds. J. Scheffer
Smilde KK 9.30 ds. G. Olde **Tiendeveen** 10.00 ds. J. Boer 15.00 ds. T. Beekman
Valthermond HS 10.00 ds. H. Thon
Vries DK 10.00 Chris de Valk
Westerbork VH 10.00 ds. M. Zijlstra **SK** 10.00 mw. J. van Beveren
Zuidlaren LK 10.00 **HK** 10.00 ds. W. Slob 19.00 united
Zuidwolde GK 9.30 ds. P. Ros **HG** 9.30 ds. A. Broekman
Zwartemeer GK 9.30 Mark Bruinewoud

Flevoland

Zondag 6 oktober 2019

Ens GK 9.30 ds. P. Wiekeraad. Voorber. H.A.
Kraggenburg 10.00 ds. A. Palland
Marknesse 9.30 ds. K. v/d Kamp
Urk BK 10.00 ds. G. de Fijter 17.00 ds. G. van Zanden **PK** 10.00 ds. G. van Zanden 17.00 n.b. **De Poort** 10.00 ds. H. de Haan 17.00 ds. H. Bakhuis
Zeewolde 10.00 ds. L. Boot

Overijssel

Zondag 6 oktober 2019

Almelo Bleek 10.00 da. N. Swen **De Ontmoeting** 10.00 ds. K. Hazeleger 19.00 ds. C.

Elsinga **GrK** 10.00 da. I. Pijpers **PK** 10.00 ds. m. Montagne
Noach 10.00 ds. D. van Bart. H.A. **Eugeria** 10.30 da. J. Vedders
Beerzerveld 10.00 ds. J. M. Peschar 19.00 ds. J. Adriaanse
Bergentheim WK 10.00 We-sing dienst 19.00 ds. G. Rohaan
Berkum HH 9.30 ds. J. Tissink
Blokzijl/Scheerwolde GrK 10.00 ds. J. Vonk
Borne OK 10.00 ds. J. Meijer
Dijkhuis 10.00 Carla Borgers
Bruchterveld 10.00 da. R. v/d Berg
Daarle HG 9.30 evang. R. Bartels 19.00 ds. J. v/d Goor
Daarlerveen 9.30 ds. M. Bos 19.00 n.b.
Dalfsen GrK 10.00 ds. G. Zijl 19.00 ds. A. Tol **Oudleusen** 10.00 ds. A. Tol
Dedemsvaart VDK 9.30 ds. J. Zondag **De Fontein** 19.00 ds. K. van Staveren
De Krim PK 9.30 ds. G. Rohaan
Delden OB 10.00 ds. K. Sluiter
Den Ham GK 9.30 en **HK** 19.00 ds. G. de Goeijen **DK** 10.00 lit. cie.
Enschede OK 10.00 ds. J. Zuurmond **Lonneker** 10.00 ds. W. Jansen **BK** 10.00 n.b. **ZP** 18.00 drs. A. Peijnenborg **HZ** 10.00 past. G. Slüter **JK** 10.00 da. M. Schepers
Enter 9.30 ds. F. den Oudsten. Voorber. H.A. 19.00 ds. W. Broekema
Genemuiden GK 9.30 19.00 **GrK** 9.30 prop. C. Budding 19.00 ds. F. van Santen **HC** 9.30 ds. W. Hulsmann
Giethoorn PG 10.00 ds. A. van Waard. H.A.
Hardenberg Baalderveld 10.00 ds. P. Langbroek **HK** 10.00 ds. H. Dorgelo **De Matrix** 9.30 ds. Y. van Benthem **Radewijk** 10.00 ds. J. Dijkstra **HöK** 10.00 ds. P. Noordmans **Witte Kerk** 10.00 dhr. J. Eertink **Oostloorn** 10.30 dhr. J. Smit **SK** 19.00 ds. L. van Rikxoort
Heino 9.30 Hans van Solkema
Hellendoorn PK 8.45 en 10.30 ds. T. Prins 19.00 ds. J. Wassenaar **KW** 9.30 ds. R. Perk **KZ** 10.15 drs. J. Kroeskop
Holten DK 9.30 ds. M. van Sandijk 19.00 ds. S. Roozenboom
Kandelaar 9.30 da. H. Paas
Kamperveen 8.30 n.b.
Lemelerveld BK 9.30 ds. J. Jonkmans
Lutten LK 9.30 ds. C. Post

Mariënborg SK 9.30 ds. J. van Rikxoort
Nieuwleusen MK 10.00 ds. G. Trouwborst 19.15 ds. M. Develing **OK** 10.00 ds. M. Develing
Nijverdal RB 9.30 ds. H. van Dalen **HC** 9.30 ds. B. v/d Weg
Oldemarkt HG 9.30 ds. E. Jans **GK** 9.30 mw. E. Pierik
Ommen GK 9.30 ds. H. Baart **HK** 9.30 ds. J. de Haan 19.00 ds. R. de Bruijn
Rijssen GK 9.30 ds. S. Ris 19.00 ds. Oosterwijk
Rouveen 11.00 ds. P. v/d Meulen
Sibculo FK 9.30 ds. A. v/d Griend
Schuinesloot 9.30 ds. Visser
Sint Jansklooster JK 10.00 ds. H. van Veluw 14.30 ds. A. Postma. Jeugdd.
Staphorst 9.30 ds. P. v/d Meulen
Steenwijk GrK 9.30 en 19.00 ds. B. Haanstra **OV** 9.30 **EV** en 10.45 ds. J. Bakker
Steenwijkerwold 9.30 ds. E. van Veen
Vollenhove GrK 10.00 ds. D. Wolters **MK** 10.00 past. L. Winters
Vriezenveen OK 9.30 ds. W. Broekema
Vroomshoop Het **Anker** 9.30 ds. J. Antonides 19.00 ds. J. Droogendijk
Wanneperveen 11.00 ds. W. Menkveld
Westerhaar 9.30 ds. T. Oldenhuis
Wierden DK 9.00 en 10.45 ds. H. Donken 18.45 ds. T. Sminck **GK** 9.30 en 19.00 ds. P. Dekker
Hoge Hexel 9.30 ds. T. Sminck 19.00 ds. H. Donken
Wijhe NK 9.30 da. M. Veenstra
Willemsoord 9.30 ds. G. van den Dool
Wilsum 9.30 ds. H. de Kok 14.30 ds. W. Dekker
Windesheim 10.00 ds. J. van Wijk 19.00 dhr. G. van Vulpen
Witharen 10.00 ds. G. de Goeijen
IJsselmuiden/Grafhorst GK 9.30 ds. G. Keijzer
Zwartsluis GK 10.00 ds. H. ter Beek **HK** 19.00 ds. G. Perk
Zwolle AK 9.30 ds. A. Pietersma **GrK** 17.00 vespers **JK** 9.30 ds. K. van Meijeren 17.00 ds. G. Codée **LK** 10.00 ds. M. Jonker **OK** 10.00 ds. E. Urban
Open Kring 9.30 ds. E. Jonker
SiK 10.00 en 19.00 ds. H. Evers
StK 9.30 ds. G. van Rheenen

Advertenties

VAN GROEVE TOT CONSUMENT

GEDENKSTENEN

- Staande letterplaten
- Enkele gedenkstenen
- Dubbele gedenkstenen
- Liggende zerken
- Gedenkstenen met volledige bedekking
- Gedenkstenen met gedeeltelijke of volledige tuin of grint gedeelte
- Gedenkstenen met een omranding
- Alle uit te voeren in eenvoudige, klassiek, kunstzinnig of natuurlijk ontwerp

■ Gedenkstenen ■ Aanrechtbladen ■ Dorpels ■ Schouwen ■ Vensterbanken ■ Vloeren ■ Wastafelbladen
OOK VOOR ONDERHOUD- EN RESTAURATIEWERKZAAMHEDEN
 Stadskanaal: Klompenmaker 2, 9502 EP - Tel. 0599 - 622 290 - Fax 0599 - 616 510 - Emmen: Weedingestraat 201 7822 BK - Tel. 0591 - 532 224
 E-mail info@jankalknatuursteen.nl - www.jankalknatuursteen.nl

DE SITE VAN UW KERK GESCHIKT VOOR SMARTPHONE?

Prat eens vrijblijvend met de makers van het Gezamenlijk Zondagsblad.

Bel of mail met Ygerne ten Brinke: 0546-577475 of ygerne@topic-cc.nl

De kerkdienst (17)

De inzetten van het 'Avondmaal'

Wat gebeurt er rondom en in een kerkdienst? Kerkgangers zijn zich daarvan maar ten dele bewust. In een serie artikelen besteedt Riemer Roukema aandacht aan onderdelen van de kerkdienst.

DOOR: DR. RIEMER ROUKEMA, ZWOLLE

Welke functie hebben de 'inzettingswoorden' in de viering van de Maaltijd van Christus? Tijdens Jezus' laatste maaltijd met zijn leerlingen voordat hij gearresteerd zou worden, deelde hij na een dankgebed een gebroken brood aan hen uit en zei: 'Neemt, eet, dit is mijn lichaam.' Van een beker wijn zei hij: 'Drinkt allen hieruit; dit is mijn bloed, van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden' (Matteüs 26:26-28). Volgens Paulus en Lucas voegde Jezus daaraan toe: 'doet dit om mij te gedenken' (1 Korintiërs 11:23-25; Lucas 22:19).

Transsubstantiatie

In de Rooms-Katholieke kerk zijn deze woorden van groot belang. Wanneer de priester die uitsprekt, gelooft de kerk dat dit brood en deze wijn veranderen in het lichaam en bloed van Christus. Wie daaraan deel krijgt (of alleen aan het brood!), krijgt weer deel aan Christus zelf en aan alles wat in zijn naam gegeven wordt: vergeving van zonden, de Geest die onze levens wil omvormen en bezielen. Voor die verandering van brood en wijn in

het lichaam en bloed van Christus wordt sinds de dertiende eeuw de term transsubstantiatie gebruikt: de substantie verandert. Maar de kern van deze overtuiging kwam ook al voor in de eerste eeuwen van de kerk. Het brood en de wijn werden ook toen al beschouwd als iets heiligs, waarvan Gods kracht uitging. Om reden van die heiligheid mocht (en mag) geen kruimel of druppel ervan verloren gaan. Die overtuiging geldt ook in de oosters-orthodoxe kerken. In de eerste eeuwen werd de kerk soms verdacht van kannibalisme, omdat buitenstaanders dachten dat christenen in hun bijeenkomsten mensenvlees en -bloed nuttigden. Wat er in de viering van de Maaltijd gebeurde, hielden christenen in principe geheim, en dat gaf aanleiding tot zulke praatjes.

Gedenken

De kerkhervormers Luther en Calvijn hebben vastgehouden aan de reële, geestelijke tegenwoordigheid van Christus in het brood en de wijn en in de Maaltijd als geheel. Maar over de invulling van het woordje 'is' in de woorden 'dit is mijn lichaam' en 'dit is mijn bloed' is veel gestreden. De Zwitserse hervormer Zwingli bij voor-

beeld meende dat 'is' stond voor 'betekent'. Dan zouden brood en wijn in de Maaltijd duiden op Christus' lichaam en bloed, zonder dat sprake was van zijn reële aanwezigheid daarin. In mijn ogen was dat een nogal vruchteloze discussie. Essentieel lijkt mij dat als we dat stukje brood tot ons nemen en dat slokje wijn (eventueel druivensap) drinken, we ons realiseren ('gedenken') dat we daarmee fysiek en reël deel hebben aan de gekruisigde en verrezen Christus. In ons lijf wil Hij wonen. Met Zijn liefde en vergeving en begrip voor onze zwakheden wil Hij ons als Zijn leerlingen steeds weer omvormen tot oprechte gelovigen. Dat geldt voor ieder persoonlijk, en voor de hele gemeente die als het 'lichaam van Christus' de Maaltijd viert (1 Korintiërs 10:16-17).

Alleen de hostie

Dat we in protestantse kerken brood én wijn delen, komt overeen met Jezus' woorden. In Rooms-Katholieke parochiekerken is sinds een jaar of vijftien weer de gewoonte doorgevoerd dat gewone gelovigen alleen de hostie (het brood) krijgen. Zo was het in de Rooms-Katholieke kerk eeuwenlang, maar door het Tweede Vaticaanse Concilie (1962-1965) werd het delen van de wijn weer ingevoerd. Dat is daar nu helaas weer teruggedraaid, al hebben kloosterkerken

nog wel de vrijheid brood én wijn uit te reiken.

Symbolisch liefdemaal

Soms wordt in een kerkdienst de Maaltijd gevierd met woorden die vooral gaan over 'samen delen'. Het aspect van gemeenschap, van samen een symbolische maaltijd gebruiken als teken van Gods koninkrijk, staat dan voorop. Soms klinken de 'inzettingswoorden' daarin niet, en wordt ook maar amper verwezen naar Christus' dood en opstanding voor ons. Zo'n viering is dan niet meer te beschouwen als de Maaltijd van Christus, zoals die sinds het begin van de kerk is opgevat. Dan is het meer een symbolisch 'liefdemaal' (zie hiervoor de vorige aflevering). Toegegeven: ook Paulus zegt in 1 Korintiërs 10-11 niet dat de inzettingswoorden bedoeld zijn als een vast, centraal onderdeel van de Maaltijd, maar zijn uitleg van de betekenis hiervan laat niets te wensen over. Voor zover bekend, werden de inzettingswoorden pas in de derde of vierde eeuw een vast onderdeel van de liturgie. Maar we moeten ook bedenken dat destijds niet alles op papier werd gezet; want de essentie van de Maaltijd gold aanvankelijk als een mysterie dat zorgvuldig geheim gehouden moest worden.

Dr. Riemer Roukema is hoogleraar aan de Protestantse Theologische Universiteit, vestiging Groningen, en predikant van de Waalse gemeente in Zwolle.

Agenda

Zaterdag 5 oktober

Feestelijke Ontmoetingsdag Kerk en Israël, **Hellendoorn**, Leerkamer d' Oale Grieze, Dorpsstraat 39, 10.00- 15.00, € 10 (incl. lunch) info/aanmelden: adehoop@hetnet.nl, 038 - 3327629

Zondag 6 oktober

Regiokerkendag, **Deventer**, Lebuinuskerk, 10.15 - 14.30 uur, info/aanmelden: regiokerkendag@gmail.com

Dinsdag 8 oktober

Ds. Jelle de Kok: Cursus 'Kom Heilige Geest', 20.00 uur, **Een**, Edenhof, Hoofdstraat 16, materiaalkosten € 10, aanmelden voor 26 september bij: envnieuws@gmail.com (2e avond uit een serie van 3)

Dinsdag 8 oktober

Lezing ds. Oscar Lohuis: 'Tekenen van de aanstaande wederkomst', **Deventer**, Zalencentrum van Vloten Hof, Johannes van Vlotenlaan 85, 20.00, info: cvi.nl

Donderdag 10 oktober

Ds. Christiaan Post: Cursus 'Luis-teren naar Gods stem', 20.00 uur, **Wierden**, Gebouw Hebron, Burg. J.C. van den Bergplein 3, 20.00 info/aanmeldingen: marjoleinpost78@gmail.com organisatie: Evangelisch Werkverband (2e avond uit een serie van 3)

Donderdag 10 oktober

Inspiratiebijeenkomst 'Geloven in Twente' met ds. Pieter Dekker, classispredikant Klaas van der Kamp, ds. Betsy Nobel en ds. Pieter Endedijk, 19.45 uur (19.15 uur inloop), **Wierden**, Ontmoetingscentrum, Spoorstraat 7, gratis, inclusief koffie, thee en na afloop hapje en drankje

Donderdag 10 oktober

Lezing ds. Henk Poot: 'Jezus en Israël', **Vriezenveen**, Grote Kerk, Westeinde 39, 20.00 info: cvi.nl

Vrijdag 11 t/m zondag 13 oktober

HeartBeat weekend, **Delden**, De Kroeze Danne, Kappelhofsweg 14

Maandag 14 oktober

Lezing Wim Zwitser: 'Machten rond Israël', **Steenwijk**, Bethel, Gasthuislaan 109, info: zoeklicht.nl/agenda (3e lezing uit een serie van 4)

Dinsdagavond 15 oktober

Ds. Jelle de Kok: Cursus 'Kom Heilige Geest' **Een**, Edenhof, Hoofdstraat 16, 20.00 (inloop met koffie/thee 19.45), materiaalkosten € 10, aanmelden voor 26 september bij: envnieuws@gmail.com (3e avond uit een serie van 3) deze avond gaat over het zelf ontvangen van de Heilige Geest en dienen met de gaven van de Geest

Woensdag 16 oktober

Start Ministrycursus Evangelisch Werkverband, **Steenwijk**, de Koning, Doelenstraat 14, 5 avonden, € 10, info/ticket bestellen: ewv.nl

Wim den Braber 40 jaar predikant

De gereformeerde kerk De Bron te Westerhaar was tot vrijwel de laatste plaats bezet op zondagmiddag 29 september. Reden: dominee Wim den Braber vierde zijn 40-jarig ambtsjubileum.

In de feestelijke bijeenkomst liet Den Braber de verschillende gemeenten waar hij gestaan had, de revue passeren: van Medemblik tot Vriezenveen, van Vries tot [...]. Hij hield blijkbaar een goede administratie bij, want bij elke plaats las hij het schriftgedeelte voor dat tijdens de intrededienst centraal stond, waarna een toepasselijk lied werd gezongen. Hoewel Den Braber ook vele jaren voor de landelij-

ke kerk werkte, op de afdeling Missionair werk en Kerkgroei, bleef hij toch in de eerste plaats pastor. Uit vrijwel alle gemeenten waren een of meer vertegenwoordigers aanwezig, vooral ook gemeentelieden. Den Braber zou met emeritaat kunnen gaan, maar is dat niet van plan. Hij blijft als predikant verbonden aan de gereformeerde kerk van Westerhaar en is tevens consulent van de gereformeerde Ontmoetingskerk in Vriezenveen. Daarnaast is hij sinds 2018 voorzitter van de stichting Welkom in de Kerk. Deze organisatie zet zich in voor gastvrije kerken en werft fondsen om de uitgave van kerkelijke zomermagazines voor toeristen mogelijk te maken.

Zending steeds vaker 'alleen' op pad

Het gebeurt steeds vaker dat zendingen en hun gezinnen naar het buitenland vertrekken zonder dat daarbij een uitzendende Nederlandse organisatie achter hen staat. Dat constateert een van de organisatoren achter de eerste landelijke voorbereidingsdag voor zendelingengezinnen die in Ede plaatsvindt. 'Mensen reizen meer en worden dan door iets geraakt', constateert Margriet Muurling van InToMission, een bureau dat zendingen coacht en begeleidt bij vertrek naar het buitenland. 'Ze hebben een roeping voor een bepaalde plek en besluiten te gaan zonder dat er een grote uitzendende organisatie achter hen staat. Tien jaar geleden werd het

merendeel van de mensen met hun gezin uitgezonden door grote zendingsorganisaties zoals MAF, Interserve of GZB. Maar dat is veranderd. Ik schat dat tachtig procent van de mensen die wij op dit moment begeleiden omdat ze op het punt staan naar het buitenland te gaan, op eigen initiatief gaat, dus zonder een grote uitzendende organisatie achter zich', vertelt Muurling. Ze begeleidt jaarlijks circa dertig vertrekkende zendingen, soms eenlingen en soms mensen met een gezin.

(Bron: MAF)

Zaterdag 12 oktober, Ready Set GoEde, Met je gezin de zending in, 9.30 - 16.00, € 75 (per gezin, plus werkboek), info/aanmelden: info@intomission.nl

Informatie voor de agenda kunt u mailen naar: nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl

Muziekagenda

Zondag 15 september

Huiskamerconcert Hanne de Vries, 19.00 uur, **Wierden**, Gereformeerde kerk, Spoorstraat 5-7

Donderdag 19 september

Middle East Music Night, 20.00 - 23.00 uur, **Nijkerk**, Israëlcentrum, € 10, www.isreality.nl/concert

Zaterdag 21 september

Samenzang en psalmen, Ad Huetink (orgel), 20.00 uur, **Lemelerveld**, WHZ-hal, € 10, www.huetink-royalmusic.nl

Dinsdag 24 september

Open zangavond van het CMA, 20.00 uur, **Assen**, De Bron, Einthovenstraat 28, info: www.cma-assen.nl

Zaterdag 28 september

Zingen voor Israël, 19.30 uur (19.15 uur samenzang), **Nieuwleusen**, De Voorhof, Burg. Mulderlaan 1 (collecte voor Israël)

Zondag 29 september

Zingend vanuit de Grote Kerk, met medewerking van de Huisband (Groningen), 19.00 uur, **Steenwijk**, Grote Kerk, gratis (collecte)

Vrijdag 4 en zaterdag 5 oktober

Brian Doerksen & Band, **Zwolle**, Verrijzeniskerk, Bachlaan 150, 19.30 uur, € 27 info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 12 oktober

Populaire herfstklanken, Martin Mans (orgel), Carina Bossenbroek (panfluit), 20.00 uur, **Lemelerveld**, WHZ-hal, € 15, www.huetink-royalmusic.nl

Zaterdag 19 oktober

Jubileumconcert 10 jaar Holthuisorgel met Clara de Vries, Gerwin van der Plaats en Urker kwartet, 16.00 uur, **Hasselt**, Ichtuskerk, Kastanjelaan 3

Vrijdag 1 november

Zingen voor Israël, **Oldemarkt**, Hervormde Kerk, Marktplaats 7, 20.00, info: cvi.nl

Zaterdag 2 november

Kleurrijke klanken in Sanders Finale, Sander van Marion (orgel), Evelyn Heuvelmans (hobo), 20.00 uur, **Lemelerveld**, WHZ-hal, € 15, www.huetink-royalmusic.nl

Zaterdag 9 november

The Young Messiah 2019, **Assen**, De Kandelaar, Oude Molenstraat 20, 19.30 uur, € 22, info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 15 november

Concert/sing-along, Celebrating the songs of Michael W. Smith, **Zwolle**, m.m.v. Music for Christ Koor & Orkest, Verrijzeniskerk, Bachlaan 150, 19.30 uur, € 14,50, info/tickets: eventsforchrist.nl

Zaterdag 16 november

Concert Joke Buis en gospelkoor Onderweg, **Almelo**, Pniëlkerk, Rembrandtlaan 352, 20.00, € 17 info/tickets: eventsforchrist.nl

Informatie voor de muziekagenda kunt u mailen naar: nieuws@gezamenlijkozondagsblad.nl

Besluitvorming op het kerkelijke erf

Zo mogelijk met eenparige stemmen

Besluitvorming op het kerkelijke erf is soms een heet hangijzer. Denk aan de situatie waarin de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken de laatste tijd verkeren. In dit artikel gaat het over het beginsel van meerderheid van stemmen in de kerken van de Reformatie in ons land.

DOOR DR. MR. KLAAS-WILLEM DE JONG EN DR. JAN DIRK WASSENAAR

Dit jaar bestaat de Dordtse kerkorde 400 jaar. In artikel 31 van die kerkorde is bepaald dat in het kerkelijke verband het beginsel van meerderheid van stemmen geldt. Er is één belangrijk voorbehoud. Als bewezen wordt dat iets in strijd is met het Woord van God, dan gaat het niet door.

Eenparigheid

De bepaling uit 1619 staat niet op zichzelf. Ze is ook in eerdere kerkorden van de Gereformeerde Kerk in ons land te vinden. Echter: niet in die van de eerste synode, in 1571 (in Emden). Die besloot in ieder geval voor meerdere vergaderingen tot eenparigheid van stemmen als voorwaarde voor besluiten: iedereen moest het er mee eens zijn. Natuurlijk was dat wel eens lastig. De regel is wel zo uitgelegd dat iedereen in de eerste stemming vrij was en dat de minderheid zich in de tweede ronde uitdrukkelijk bij de meerderheid neerlegde. Dan kreeg je alsnog eenparigheid van stemmen.

Meerderheid van stemmen

Spoedig na 1571 is eenparigheid van stemmen als beginsel losgelaten, voortaan was meerderheid van stemmen vereist. Toch dook

het ideaal van eenparigheid nog wel eens op. Dat was vooral in de tweede helft van de negentiende eeuw het geval. Dat had alles te maken met de grondwetsherziening van 1848, een mijlpaal in het democratiseringsproces in Nederland. Niet lang daarna, in 1852, werd een nieuwe versie van het uit 1816 daterende Algemeen Reglement voor de Nederlandse Hervormde Kerk ingevoerd. Dat had niet alleen te maken met de herziene grondwet. Veeleer was het nieuwe Algemeen Reglement het resultaat van binnenkerkelijke ontwikkelingen: er waren partijen met tegenovergestelde standpunten ontstaan. Het Reglement van 1852 koos in beginsel voor evenredige vertegenwoordiging in de besturen, in 1867 werd het model feitelijk van kracht. Manne-

lijke lidmaten mochten toen naar de stembus om zich uit te spreken over de precieze uitvoering ervan in hun gemeente. Met het oog daarop begonnen kerkelijke verenigingen, zoals de Confessionele Vereniging van 1864, invloed te organiseren. Rechtzinnige kerkmensen wilden evenredig vertegenwoordigd zijn in de kerkelijke besturen. Het gevolg was, dat er in honderden hervormde gemeenten kerkelijke verkiezingen gehouden werden, wat de partijvorming in de kerk deed toenemen.

OP HET KERKELIJK ERF IS EENPARIGHEID VAN STEMMEN HET IDEEAAL. DE PRAKTIJK IS HELAAS WEL EENS ANDERS

Een stemming in de synode. Foto: PKN.

Gunning, Hoedemaker, Kuyper

Twee hervormde theologen hebben zich sterk tegen 'meerderheid van stemmen' als uitvloeisel van partijen denken verzet: J.H. Gunning jr. en Ph.J. Hoedemaker. Ze vonden het beginsel in strijd met de waardigheid van de kerk. Gunning sprak over 'verlaging'. Hoedemaker zei: het gaat om het recht van God ofwel het recht van de waarheid, niet om wat de meerderheid vindt - de kerk is tenslotte geen vereniging. Overigens: Gunning heeft het beginsel later wel aanvaard - als een soort noodmaatregel op het kerkelijke erf.

In veel opzichten was A. Kuyper, de voorman van de Doleantie van 1886, opponent van Gunning en Hoedemaker. Hij vond democratie niet in strijd met het wezen van de kerk. Maar hij gaf toe dat het beginsel van buiten de kerk kwam. En ook hem ging het ten diepste om eenheid, en wel in het belijden van de kerk. Wat dat betreft waren Gunning, Hoedemaker en Kuyper het in essentie wel met elkaar eens.

Toch eenparigheid

'Meerderheid van stemmen' op het kerkelijk erf is dus in de tweede helft van de negentiende eeuw in discussie geweest. Hoe

is het verdergegaan? Welnu: in 1959 vond in de Gereformeerde Kerken in Nederland een herziening van de Dordtse kerkorde plaats. Toen werd in de nieuwe versie van artikel 31 gesteld: 'De besluiten van de vergadering zullen steeds na gemeenschappelijk overleg en zoveel mogelijk met eenparigheid van stemmen worden genomen. Blijkt eenparigheid niet bereikbaar, dan zal de minderheid

zich voegen naar het gevoelen der meerderheid. De besluiten van de vergadering dragen een bindend karakter.'

In de kerkorde van de Protestantse Kerk van 2004 wordt gesteld dat besluiten in alle kerkelijke lichamen steeds na gemeenschappelijk overleg en zo mogelijk met eenparige stemmen genomen worden. Men hoort hierin een echo van de bepaling van de synode van Emden van 1571. Het is duidelijk: op het kerkelijk erf is eenparigheid van stemmen het ideaal. De praktijk is helaas wel eens anders...

Dr. mr. Klaas-Willem de Jong is als docent kerkrecht verbonden aan de Protestantse Theologische Universiteit. Dr. Jan Dirk Wassenaar is predikant van de Protestantse Gemeente te Helleendoorn, daarnaast geassocieerd onderzoeker aan de genoemde universiteit. Tevens is hij scribe van de klassis Overijssel-Flevoland en hoofdredacteur van het Gezamenlijk Zondagsblad. Dit artikel is een bewerking van een lezing over de roeping van de kerk in tijden van polarisatie.

Irma Dee presenteert eerste Nederlandstalige album 'Verloren en Gevonden'

'Verloren en Gevonden' is een vertaling van Irma's album 'Prodigal Daughter'. De muziek vertaalt over de reis van de verloren zoon. De Nederlandse versie is gemaakt omdat veel mensen daar om vroegen.

Irma probeert met haar nieuwe album onder andere de onvoorwaardelijke liefde van de vader te belichten. Ze is geïnspireerd door 'De terugkeer van de Verloren Zoon', het schilderij van Rembrandt dat in de Hermitage in Sint-Petersburg hangt. Ook de schrijver Henri Nouwen liet zich inspireren door het schilderij. Zoveel zelfs, dat het resulteerde in zijn wereldwijde bestseller 'Eindelijk Thuis'. Irma Dee las het en

herkende veel uit haar eigen leven en gedachten. 'Prodigal Daughter' (en nu 'Verloren en Gevonden') werd de muzikale verwerking.

De originele teksten van de liederen op het album schreef Irma samen met de Brit Phil Thomson en de Nederlands / Amerikaanse Lee Ann Vermeulen. Wim Rebergen zorgde voor de Nederlandse vertaling en tekende samen met Irma en Denise Brand voor de muziek. Reyer heeft het album gemixt en samen met Irma geproduceerd. Het album wordt ook uitgebracht in een heruitgave van de bestseller 'Eindelijk Thuis' (Lannoo). www.irmadee.com

Blankenham

Protestantse Gemeente
Blankenham
Kerkbuurt 9
8373 EG Blankenham

Scriba: mevr. C.A. Appelo-de Ruiter,
Kerkbuurt 10, 8373 EG Blankenham
0527-202584
ariaderuiter@gmail.com
www.kuinreblankenham.
protestantsekerk.net
www.facebook.com/
pknkuinreblankenham

Kerkdiensten

Zondag 6 oktober. 10.00 uur
gezamenlijke dienst in Blankenham,
voorganger mw. L. Brugmans.

Pastorale hulp. Mocht u die
nodig hebben neemt u dan contact
op met een van de ouderlingen.
Zieken en allen die pijn en verdriet
hebben: wensen we Gods troost en
nabijheid toe.
Goed en slecht (uit: Zonnestralen)

Het weer is een geliefd gespreks-
onderwerp. Of we nu in de rij
staan voor de kassa, op de bus
wachten of een verjaardag vieren,
we praten er maar al te graag
over. Te warm, te koud, te nat,
te droog, er is altijd wel wat met
het weer. Tijdens zulke gesprekjes
kom je er vaak achter dat “mooi
weer” voor iedereen iets anders
inhoudt. De één is helemaal in
z’n element in tropische tempera-
turen, terwijl de ander geniet
van een flinke herfststorm. Maar
stel nu eens dat iedereen het
weer zou krijgen dat hij of zij ver-
diende. Heb je iemand gepest of
geroddeld over een collega, dan
gaat de zon voor jou niet op. En
heb je juist iemand op weg gehol-
pen of heb je veel in de Bijbel
gelezen, dan mag je met volle teu-
gen genieten van precies de hoe-
veelheid zon en regen waar je dol
op bent. Het zou één grote chaos
worden. En dat niet alleen: je zou
de hele dag bang zijn om gestraft
te worden met een donder-
wolk of met benauwende hitte.
Gelukkig is God niet zo. Hij geeft
iedereen regen en zonneschijn,
ongeacht je tekortkomingen of je
prestaties. En Hij vraagt ons om
dezelfde instelling te hebben naar
anderen toe. Mildheid, vergeving
en liefde – voor iedereen, ook
voor wie jou in de kou heeft laten
staan.

Mattheüs 5:45, Hij laat zijn zon
immers opgaan over goede en
slechte mensen en laat het rege-
nen over rechtvaardigen en
onrechtvaardigen.

Uit: Israël-actueel

Moeder Teresa was bezig in de
straten van Calcutta, India, om
een zieke stervende man te ver-
zorgen. Ze maakte hem schoon,
verbond zijn wonden en gaf hem
te eten en te drinken. In deze
stad woonden toen en wonen
nog steeds heel veel mensen op
straat vanwege de enorme over-
bevolking. Zij richtte als eerste
het “House of Dying Destitutes”

op, een plek waar mensen naar-
toe gebracht kunnen worden om
nog een beetje waardig te kunnen
sterven. Terwijl ze bezig was deze
aan zijn lot overgelaten man op
straat te verzorgen kwam er een
rijke zakenman langs die zag wat
zij aan het doen was. Hij zei tegen
haar: “Dat zou ik voor nog geen
100.000 dollar doen!” Moeder
teresa antwoordde met slechts
drie woorden: “Ik ook niet”. Haar
antwoord sprak boekdelen. Het
bepaalt ons bij zowel het doen
van daden van naastenliefde als
ook de motivatie van waaruit wij
dat doen. Misschien moest zij,
toen die zakenman dit tegen haar
zei, ook wel denken aan Mattheüs
25, waar Jezus zegt dat wij Hem
dienen door het dienen van onze
naaste in nood. Alles wat wij voor
de geringste medemens gedaan
hebben, hebben we voor Hem
gedaan.

Citaat van K.H. Miskotte (1894-
1976) theoloog: *Ik ga niet naar de
kerk omdat ik zo gelovig ben, maar
ik ga er heen omdat ik het anders
kwijtraak.*

Namens de kerkenraad van de
Protestantse gemeente Blanken-
ham
C.A. Appelo-de Ruiter, scriba

Blokzijl PROT. GEM.

Protestantse Gemeente Blokzijl
Scriba: Karin Rozendal
tel. 23327236, pgb4@xs4all.nl
Kopij wordt verzameld en
verstuurd door:
dhr. Henk van Dalen
tel. 0527 291285
hvandalen03@hetnet.nl

Dienst zondag 6 oktober.

Blokzijl Grote Kerk, 10.00 uur,
voorganger ds. Jelle Vonk. Orga-
nist mw. C. van den Berg. Col-
lecte 1e diaconie, 2e eigen kerk,
3e kerk en Israël.
Komende zondag is er ook weer
koffie drinken na kerktijd! Allen
van harte welkom!

Pastoraat

Mw. H.F. Marsman-Uilenreef blijft
voorlopig in Reggersoord (Reg-
gersweg 1 7943 KC Meppel). Zij
dankt u allen hartelijk voor alle
kaarten, attenties en aandacht.
Vorige week is het al afgekondigd,
maar mw. L. Bloem-Scholten is
na een lange revalidatieperiode in
de Schakel weer thuis in de Vier-
hoek, Boffersweidje 17 Blokzijl.
Verjaardag en jubilea
Voor hen die de komende week
jarig zijn of een jubileum te vieren
hebben: van harte gefeliciteerd.
We hopen dat u/jullie een fijne
dag hebben!

Kroonluchters zoeken poetser(s)

Het is weer zover: de kroonluch-
ters zijn toe aan een poetsbeurt.
Bent u, of ben jij, de poetser
die wij zoeken? Neem dan even
contact op met Gert Mooiweer
(0612102227).

Ouderenmiddag in de Vier- hoek.

Op woensdag 9 oktober a.s. is er
weer een gezellige ouderenmid-
dag in de Vierhoek. Om 14.30 uur
krijgt u een kopje koffie of thee
en daarna starten wij met het
programma. De middag duurt tot
ongeveer 16.00 uur. Dela en Gera
(wie kent hen niet...!) komen ons

vertellen over het Rode Kruis
en alles wat daarmee te maken
heeft. Natuurlijk ook waarmee
zij zelf voor het Rode Kruis bezig
zijn. Ik weet dat dat al vele jaren
het geval is! Na de pauze sluit ds.
Jelle Vonk daar met zijn verhaal
enigszins op aan. Iedere oudere in
en om Blokzijl en Scheerwolde is
van harte welkom.
Graag tot 9 oktober in de Vier-
hoek!

Kinderkerk

De KinderKerk start om 10:00
uur in de consistorie voor de kin-
deren van groep 1-3. De kinderen
van groep 4-8 komen na de eer-
ste schriftlezing ook naar de con-
sistorie waar dan de beide groe-
pen samen verder zullen gaan. Er
zal dan een gezamenlijk verhaal
zijn en verwerking in de vorm
van een knutselwerkje, spelletje
enz. Alle kinderen komen dan na
de collecte weer terug in de kerk
zodat er gezamenlijk kan worden
afgesloten met de Zegen en het
slotlied.

Tijdens de KinderKerk is er een
aparte collecte waar de kinderen
een jaar lang voor collecteren.
Elk jaar wordt er een nieuw doel
gekozen. Tijdens de diensten in
Scheerwolde start de Kinder-
Kerk voor groep 1-8 na de eerste
schriftlezing. De kinderen komen
dan ook na de collecte weer
terug in de dienst.

Winterprogramma

In het vrolijk gekleurde kerkblad
staat ook het winterprogramma
vermeld. We hopen dat u er met
interesse naar kijkt en mee wilt
doen aan de aangeboden activi-
teiten. Vergeet u zich niet even
bij mij aan te melden? jvjonk@
hetnet.nl.

Aanmelden!

Wilt u wel eens mee doen met
een dienst voorbereiden? Of uw
creativiteit gebruiken voor een
andere activiteit? Dat zou gewel-
dig zijn! Achter in de kerk hangen
posters met daarop het jaarpro-
gramma. Kijk eens of er iets voor
u bij zit! En plak er een post-it bij
met uw naam en adres. Hoe meer
zielen, hoe meer levendigheid!

Nieuw redactielid zondags- brief

Zoals wellicht bekend heeft
Wilmien Driezen aangegeven te
willen stoppen met haar redactie-
werk voor de zondagsbrief. Wij
kunnen nu bekend maken dat wij
een nieuw redactielid gevonden
hebben in de persoon van Geke
Ploer – Marsman. Daar zijn wij
heel blij mee! Wilmien zal nog
één kwartaal het redactiewerk op
zich nemen. Daarna neemt Geke
het stokje over. Geke, van harte
welkom! Wilmien en Annie

Bezoekdienst

Jarig op 11 oktober mw C van
Beek-Oord, 78 jaar, Steenwijker-
diep zuid 14, Scheerwolde, op
12 oktober dhr H. Winter, 86
jaar, Zuiderpolderweg 19, op 27
oktober mw G. Leeuw-van Ben-
them, 87 jaar, Slingerpad 2, op 31
oktober mw M. H. Spin-Ziel, 75
jaar, Barend Loosweg 47. Allen te
Blokzijl. U, allen van harte gefe-
liciteerd en een fijne verjaardag
gewenst. Namens de bezoek-
dienst, Marie Dijkman-van der
Sluis.

Facebook

Wordt vriend op facebook van de
kerk Blokzijl- Scheerwolde en we
delen met u en jou de bijzondere
activiteiten, die er zijn in en om
de kerk!

Kopij eerstvolgende nummer
voor het nummer dat vrijdags uit-
komt: kopij tot uiterlijk zaterdag-
middag 12.00 uur naar Henk van
Dalen hvandalen03@hetnet.nl

Giethoorn

Predikant Ds.A.C.J. van
Waard-Pieterse, De Elzen 20,
8355 CX Giethoorn, 0521-362555
astridvanwaard@hotmail.com
Scriba:
Harry Besselse, p/a Beulakerweg 78a,
8355 AK Giethoorn, 0521-344266
scribagiethoorn@gmail.com
giethoorn.protestantsekerk.net
Kerkrentmeesters bankrek.nr
NL69 RABO 0322 0010 80
Diaconie bankrek.nr: NL39 RABO
361 2597 51

Eredienst. Aanvang 10.00 uur.

Op zondag 6 oktober houden
we een doopdienst en onze eigen
predikant ds. Astrid van Waard -
Pieterse gaat voor. De organist is
de heer J. Floor en de heer J. Smit
is de dienstdoende ouderling. De
uitgangscollecte is bestemd voor
het werelddiaconaat. Tijdens de
dienst zal er oppas aanwezig zijn
voor de kleintjes. Kerkvervoer:
Hans Spitzen, tel. 360322.

Van de dominee

“Het schip der kerk”
Het is een bekende metafoor:
de kerk als een schip met red-
dingsboten. Dit beeld kan wer-
ken om de missionaire kerk te
schetsen. Het schip vaart uit en
zorg dat je aan boord komt. Toch
spreekt dit beeld mij niet (meer)
aan. Ik wil graag van die boot af
en waarom? De grote boot in de
grote zee staat voor een kerk die
zich bewust is van haar missie in
de wereld. De mensen kunnen
op krachten komen op de boot;
gered worden uit de koude zee.
Op de boot is alles wat je nodig
hebt. De zee staat voor de boze
buitenwereld. Als je niet op tijd
aan boord bent, ga je verloren.
We kunnen de beelden van vluch-
telingen op zee daarbij wel voor
ogen halen. Prima, maar moeten
mensen altijd aan boord gehe-
sen worden om erbij te horen?
Alsof alles buiten de kerk(dienst)
minder is en je pas daar tot rust
komt. Als de kerk een bewe-
ging naar buiten maakt, gericht
is op het verbinden van mensen
in de buurt; aanwezig is waar
de mensen zijn, dan moeten we
van die boot af zien te komen.
Niet wachten tot het schip zinkt,
maar aansluiten bij de levens van
mensen nu. Dan varen we niet
doelloos rond, maar krijgt het
evangelie voet aan de grond. We
staan aan het begin van een nieuw
seizoen. Binnenkort komen weer
veel groepen bij elkaar om al zin-
gend, etend, lerend en doende
het evangelie handen en voeten te
geven. Niet ergens hemels en op
grote afstand, maar gewoon met
beide benen op de grond. Doe jij
ook mee? Een kleurrijke oktober-
maand gewenst, ds. A. van Waard
Doopdienst
Op zondag 6 oktober zal Ties
Martin Pastink, zoon van Henk en

Marloes Pastink en broertje van
Lize, gedoopt worden. Het gezin
woont aan de Molenweg 39. In
het midden van de gemeente zal
zijn leven door de doop verbon-
den worden met God de Vader.
We maken er een mooie dienst
van.

Handen (van Marinus van de Berg)

*Gelukkig is de mens, die tot het
einde
handen mogen voelen die goed
doen.
De hand die met aandacht wast.
De hand die met zorg aankleedt.
De hand die met liefde kamt.
De hand die met tact aanraakt.
De hand die met het hart troost.
Geen mens kan leven zonder die
hand, die teder is, die behoedt,
die beschermt en bemoediging uit-
straalt.
Tot het einde toe verlangt de mens
naar die hand.
Tot dat die Andere Hand er is, die
alle wonden geneest,
die alle pijn heelt, die alle tranen
wist.
Tot die tijd kunnen onze handen een
voorproef zijn
van “Die Handen” en handen, voe-
ten geven aan de liefde die onmis-
baar is.*

Op een zondag was ds. Wilma v.
d. Linden onze voorganger op ons
vakantieadres. Zij had als thema
in die dienst “Handen”; wij kun-
nen echt niet zonder. Een een
hand opsteken naar iemand die je
gedag zegt, is ook iets
wat we vaak doen. Maar de Here
Jezus deed nog veel meer met zijn
handen. Veel weten we allen van
zijn Handoplegging bij een ziek
iemand die hij genas. Doch voor
ons zijn onze handen van veel
belang: een hand geven
en elkaar de vrede van God wen-
sen en zoveel andere dingen. Ik
ben blij met mijn handen en erg
dankbaar ze kunnen en mogen
gebruiken.

Een groet voor u allen van
Minie Kruiders

Kuinre

Protestantse Gemeente Kuinre
Henric de Cranestraat 41
8374 KL Kuinre

Scriba: scriba-kuinre@live.com

www.kuinreblankenham.
protestantsekerk.net
www.facebook.com/
pknkuinreblankenham

Zondag 6 oktober is er een
gezamenlijke dienst in Blanken-
ham. Hierin zal mevr. L. Brugmans
uit Nunspeet voorgaan. Deze
dienst begint om 10.00 uur.

Zondag 13 oktober is er een
speciale kinderdienst. Dit is een
gezamenlijke dienst in Kuinre,
waarin voorgaat mevr. L. Win-
ters-Jonas uit Kraggenburg.
Deze dienst begint om 10.00 uur
Startzondag. Met de opening
van het seizoen, tijdens de start-
zondag, hebben de kinderen van
de zondagsscholen, aansluitend
op het jaarthema “een goed ver-
haal”, op een kaartje hun goede
verhaal getekend/geschreven.

GOSPELCONCERT?

Mail naar nieuws@
gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Vervolg van pagina 11

Deze zijn tijdens de dienst opgehangen in de geloofsboom. Op zondag 13 oktober gaat mevr. Liesbeth Winters-Jonas uit Kraggenburg een kaartje uit de geloofsboom halen en daarmee gaat ze in de dienst met de kinderen aan de slag d.m.v. attributen, voorwerpen enz. enz... In deze dienst staan de kinderen centraal. Maar ook voor de andere kerk-gangers wordt het een fantastische dienst. Het goede verhaal willen we graag met u/jullie delen tijdens deze dienst. Met de voorbereidingen is de leiding van de zondagsschool al aan het denken gezet. Na de dienst is er limonade/koffie/thee om nog eens na te praten over deze bijzondere dienst. Wij hopen u te ontmoeten op zondag 13 oktober om 10.00 uur in de Protestantse Kerk te Kuinre.

De bloemen uit de dienst van zondag 29 september zijn naar Fam. ter Maaten gegaan. Als kerkenraad willen wij u vragen als er ziekte is of behoefte aan een gesprek contact op te nemen met de scriba of de ouderling. Wij zijn graag op de hoogte.

Met een vriendelijke groet,
Protestantse Kerk Kuinre.

Steenwijkerwold

Predikant: ds. E. van Veen,
tel. 58 85 68, ericvee@ziggo.nl

Scriba: dhr. G. Dekker, Marijenkampen
2, 8339 SM Marijenkampen,
scriba@pk-steenwijkerwold.nl
Kerkelijk bureau: kerkelijkbureau@
pk-steenwijkerwold.nl

Zondag 6 oktober

Aanvang: 09.30 uur. Voorganger: ds. E. van Veen. Organist: Janes Lopers. Ophaaldienst: dhr. H. Nijenhuis. Oppasdienst: Christa Hoornstra. Bloemendienst: fam. E. Kooij. Eindcollecte: Kerk en Israël. Lezingen: Habakuk 3:1-3,16-19 en Lucas 17:1-10

“Ik stel mijn vertrouwen op de Heer, mijn God, want in zijn hand ligt heel mijn levenslot...” een liedje uit tijden van de lagere school. Kinderlijk vertrouwen of hooghouden van een overtuiging? De lezing uit het oude testament spreekt daarbij van een zeker ethisch appel: het gaat om een manier van leven te leren die verankerd is in rechtvaardigheid. Rechtvaardig is wie trouw blijft, zich niet laat verleiden tot onrecht of zelfs gewelddadig gedrag. Zoekend de weg van Thora die roept om recht en gerechtigheid. Jezus beschrijft die weg met het beeld van een mosterdzaad. Klein is het zaad, klein wat je soms in je leven zaait aan recht en rechtvaardigheid. Het kan uitgroeien, levensgroot. Een zaadje dat een imposante boom wordt. Geloof je dat? Na afloop van deze dienst is er gelegenheid tot ontmoeting onder het genot van een kopje koffie of thee.

Kinderdienst

Op deze eerste zondag van oktober is er ook de eerste kinderdienst van dit jaar. Het thema is ‘Ik ga op reis’. Aan het begin van

REGIONALE JEUGDBIJEENKOMST?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

dienst zullen de kinderen eerst in de kerk zijn. Het verhaal waarmee zij aan de slag gaan is: “Ruth en Noömi gaan op reis” **Gezamenlijk concert De Woldklank en TOP Onna** Zaterdag 12 oktober ontmoeten brassband en fanfare elkaar in de Protestantse Kerk te Steenwijkerwold. Chr. Brassband De Woldklank en muziekvereniging TOP Onna zullen dan een concert verzorgen. Beide verenigingen zullen apart te beluisteren zijn, maar ook zullen de korpsen gezamenlijk voor het voetlicht treden. Een ideale avond voor de liefhebbers om te luisteren naar brassbandmuziek en fanfaremuziek. Het concert begint om 20.00 uur en de toegang is gratis. Wel wordt aan het eind een deurcollecte gehouden. Leden en dirigenten van De Woldklank en TOP hopen veel luisteraars te mogen begroeten. Albert Bosscha, voorzitter Chr. Brassband De Woldklank **Giften** Ds. van Veen ontving 2 x € 10,- voor de kerk. Hartelijk bedankt voor deze giften.

Bloemen De bloemen uit de dienst van zondag 29 september zijn met een hartelijke groet en een bemoediging gebracht bij mevr. L.S. Zoer-Wijmenga aan de Bergsteinlaan.

Mutatie kerkenraad

Dhr. Kees Offringa, die het scribaat vervulde binnen de kerkenraad, heeft zijn functie neergelegd om hem moverende redenen. Namens de kerkenraad en de gemeente wil ik Kees hartelijk bedanken voor zijn inzet en bijdrage aan onze gemeente. Gelukkig heeft de kerkenraad, voor de korte termijn, een tijdelijke scriba kunnen vinden in de persoon van dhr. Gerrit Dekker, die eerder scriba is geweest. Gerrit Dekker heeft toegezegd voor het komend half jaar het scribaat onder zijn hoede te willen nemen.

Ambtsdragers gezocht!

In oktober zal een aantal ambtsdragers hun taak neerleggen, omdat zij zich al vele jaren zich hebben ingezet in het opbouwen en in stand houden van onze Protestantse Gemeente, en omdat hun termijn er op zit. De kerkenraad is ze zeer erkentelijk voor de energie die ze hebben gestoken in al het werk dat zij in deze periode hebben verricht. Maar het werk moet natuurlijk wel doorgaan. Daarom vraagt de kerkenraad aan u om bij uzelf na te gaan of u zich wilt inzetten voor onze kerk als diaken, want anders hebben wij straks geen diakenen meer. Eén van de beide ouderlingen, mevr. Roeli Boer, gaat over een tijdje starten met nierdialyse, en is dan ook minder beschikbaar. Dus ook nieuwe ouderlingen zijn van harte welkom. Misschien kent u wel iemand waarvan u denkt dat hij of zij geschikt is om een taak te verrichten in de kerkenraad. Dit kunt

u doorgeven aan de kerkenraad of aan één van de ambtsdragers. Wij zijn met name op zoek naar diakenen op zeer korte termijn en versterking bij de ouderlingen. Mocht u meer informatie willen, neem dan contact op met één van de ouderlingen of diakenen of bij de predikant.

Overijsselse vertellingen

Uitgeverij SenS in Tuk staat op het punt het boek “Overijsselse vertellingen van ds. Pieter Heering” (eind 19e eeuw) uit te brengen. Zoals wellicht bekend was Pieter Heering dominee in Steenwijkerwold in de jaren 80 van de 19e eeuw. Ondanks deze tijdspanne staan de verhalen van Pieter Heering nog steeds overeind, en het was mede om deze kwaliteit dat uitgeverij SenS de verhalen opnieuw wil uitgeven. Dit in samenwerking met de IJsselacademie, het Plantenfonds en Dr. Harrie Scholtmeijer (dialectoloog).

Het boek is een semiwetenschappelijke uitgave waarbij de nadruk ligt op de verhalen (in het Hollands, behalve de dialogen die in het dialect zijn), die zich stuk voor stuk in het Steenwijkerwold van toen afspelen.

Zo'n bijzondere publicatie kent een financieel risico. Om deze zo klein mogelijk te houden bieden wij het boek aan voor een gereduceerde intekenprijs: van € 18,50 voor € 14,90, excl. portokosten. Het boek telt rond de 250 blz., met drie tekeningen van Jozef Israëls. U kunt intekenen op website: www.senseuitgevers.nl Op de websitepagina Overijsselse Vertellingen. Het e.e.a. wijst zich dan vanzelf. U kunt op deze site bestellen en betalen.

Dag van de Dialoog Steenwijkerland op 7 november

Doet u in 2019 ook weer mee? Heeft u ook zo genoten van de bijzondere dialooggesprekken? Of was u er nog niet bij en bent u nieuwsgierig door alle positieve berichten? Dag van de Dialoog in Steenwijkerland zullen we houden op donderdag 7 november. Het thema is deze keer: “Bevrijding”. Neem uw vrienden, burens en kennissen mee en laat ze kennismaken met de Dag van Dialoog. We verwachten een leuk gesprek en lekker eten. Voor nadere informatie en/of aanmelding kunt u mailen naar: aanmelden@dagvandedialoogsteenwijkerland.nl Meer informatie kunt u ook vinden op: www.dagvandedialoogsteenwijkerland.nl Met vriendelijke groet, Namens het projectteam Steenwijkerland, Faruk Ersoy

Wij leven mee Als u iets te melden heeft of door te geven betreffende pastoraat, neem dan gerust contact op met één van de ouderlingen of met de predikant. Het leven van mensen is vaak een weg van op en neer. Zo ook in onze gemeente. Sommige mensen hebben veel zorg nodig. Er zijn ook mensen voor wie de toekomst onzeker is of die wachten op spannende behandelingen of nadere onderzoeken. En dan zijn er de mantelzorgers die soms zwaar belast worden, maar hun werk met veel liefde doen. Alle zieken en hun verzorgers sterkte toegewenst!

Omzien naar elkaar

Pastoraat in onze kerkgemeente is in de eerste plaats het omzien

naar elkaar in het dagelijkse leven. Op basis van ons geloof zijn we met elkaar verbonden en geven we zorg aan wie dat nodig heeft. De pastorale zorg wordt door de gemeente in het bijzonder toevertrouwd aan de predikant en ouderlingen, wat wel moeilijker wordt nu we nog maar twee ouderlingen hebben. Daarnaast zijn er de bezoekers die contact met gemeenteleden onderhouden. Indien u behoefte hebt aan pastoraal contact of een gesprek, kunt u altijd direct contact opnemen met de predikant of ouderling.

Tenslotte,

Naar Psalm 23:
*Verheugd weet ik dat God mijn leven leidt
't ontbreekt mij niets, mijn Herder geeft mij rust
in groene weiden, vree naar hartenlust
ik krijg vernieuwde kracht en veiligheid*

*Verheugd weet ik dat God mijn leven leidt
al gaat mijn weg door diepte, ja vallei
ik ben niet bang want Hij is mij nabij
en Hij bemoedigt en mijn Herder weidt*

*Verheugd weet ik dat God mijn leven leidt
en nodigt mij aan tafel, vol gedekt
Hij zalft mijn hoofd, met olie, 't ruikt perfect
mijn beker vloeit zo over: heerlijkheid*

*Verheugd weet ik dat God mijn leven leidt
geluk, genade volgen mij steeds weer
ik keer terug in 't huis van God, mijn Heer
voor vele dagen tot in eeuwigheid*

Linda Zandbergen- Meinardi

Met vriendelijke groeten,
ds. Eric van Veen

Vollenhove

Hervormdvollenhove.nl
redactie@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-stad: ds. D. Wolters, Steiger 27, 8325 HB Vollenhove tel. 0527-239291
predikantstad@hervormdvollenhove.nl

Predikant Vollenhove-Ambt: ds. H.J.H. Pap, Leeuwte 88, 8326 AD Sint Jansklooster tel. 0527-239504 predikantambt@hervormdvollenhove.nl

Scriba: Dhr. H. Wijermars, Postbus 82, 8325 ZH Vollenhove. tel. 0527-243860 scriba@hervormdvollenhove.nl

Koster Grote Kerk: dhr. G. Bos, tel. 0527-241951. Beheerder Hervormd Centrum "Tilvoorde": mw. N. Lassche-Remijnse, Tilvoorde: tel. 0527-241538 tilvoorde@hervormdvollenhove.nl

Koster Kapel: mw. G. van Dalen, tel. 0527-246767 kapel@hervormdvollenhove.nl

6 oktober 2019 om 10:00 uur in de Grote Kerk, in deze

dienst hoopt ds. D. Wolters voor te gaan. De organist is dhr. J. Bredewout en het lied voor de dienst is Lied 839. Collectes: Plaatselijk jeugdwerk, instandhouding van de eredienst, energiekosten. De autodienst wordt verzorgd door fam. B. Veldman, telefoon 0640106137. Er wordt in Tilvoorde op de jongste kinderen van onze gemeente gepast door: Job Kwast en Danique Roskam. Er is een kindernevendienst voor de kinderen van groep 1,2 en 3, dit wordt verzorgd door Marlot Kuiken en Jan Winter. Er is een kindernevendienst voor de kinderen van groep 4,5 en 6, dit wordt verzorgd door Jane Bruintjes en Sterre de Olde. **6 oktober 2019 om 14:30 uur in de Johanneskerk**, in deze gezamenlijke jeugddienst hoopt ds. A. Postma uit Genemuiden voor te gaan.

Agenda

5 oktober 2019 om 00:00 uur, Kerkenraadsdag.

5 oktober 2019 om 09:30 uur, Oefenen Cantorij, Grote Kerk.

7 oktober 2019 om 19:00 uur, Verkoop collectebonnen van 19.00-20.00 uur, Tilvoorde.

13 oktober 2019 om 17:00 uur, Gast aan tafel, de Voorhof.

Bij de ochtenddienst van 6 oktober

Zoals eerder gemeld heeft de kerkenraad besloten om het **Focustraject** in te gaan. Dit is een traject van twee jaar waarin we ons gemeentebreed willen bezinnen op missionair gemeentezijn. Vanaf januari gaan we hiermee echt van start, maar de komende maanden zullen we benutten om het idee te laten “landen”. Op verschillende momenten zult u hiermee te maken krijgen, ook tijdens de diensten. Overigens worden de diensten er niet anders van. Het zijn “gewone” diensten – die overigens al bijzonder genoeg zijn, omdat we daarin onze Heer ontmoeten! Het is meer dat we de thema's die we zondag aansnijden door de week terug laten komen in het kringwerk en het jeugdwerk. Zo krijgt het hele gemeenteteleven meer samenhang. Zondagochtend willen we hiermee een start maken door stil te staan bij het thema ontmoeten. We lezen het verhaal van Martha en Maria (Lucas 10: 38-42). Wanneer er nieuwe initiatieven in de gemeente opkomen, kunnen we namelijk heel snel het gevoel hebben dat we weer van alles moeten. En we moeten al zo veel! Moe word je er van! Het traject dat we de komende jaren in willen gaan, wil juist iets omgekeerds teweeg brengen. Niet allerlei nieuwe activiteiten of verplichtingen. Het is eerder een geestelijk traject, waarbij we aan de voeten van Jezus gaan zitten en nieuwe voeding ontvangen. Het hijgerige waar de kerk ook aan kapot kan gaan mogen we achter ons laten. We komen tot een nieuwe ontmoeting met de Heer, met elkaar en met de mensen om ons heen. Focusnieuws: Graag houden we u regelmatig op de hoogte van de voortgang van het Focustraject. Focusteam: Momenteel zijn de voorbereidingen in volle gang. Nadat de kerkenraad besloten heeft om dit traject in te gaan,

Vervolg van pagina 12

zijn we bezig met het vormen van een stuurgroep die de komende twee jaar leiding zal geven aan dit proces. We vragen u om te bidden voor deze stuurgroep en voor de gemeente als geheel. We hopen namelijk dat dit traject een geestelijk impuls zal geven aan de gemeente. Dat ons persoonlijk geloof verdiept, de onderlinge gemeenschap versterkt en de gemeente tot getuigenis toegerust zal worden. Deze geestelijke verdieping is alleen mogelijk binnen een klimaat van afhankelijkheid en toewijding aan God, die door zijn Geest de gemeente leidt. Volhard daarom in gebed!

Kringwerk

Eén van de belangrijkste pijlers van het focustraject is het kringwerk. We geloven namelijk dat juist in kleine groepen de gesprekken over ons geloof en getuigenis het beste tot hun recht komen. Daarin kunnen we de thema's die ons zondags in de verkondiging worden aangereikt verder worden doorgesproken. In kleine groep kun je beter bespreken wat het concreet voor jou betekent. We willen daarom alle gemeenteleden uitdagen om aan te sluiten bij een bestaande kring, of een nieuwe kring te vormen! Daarbij kunnen we zoeken naar wat voor jou het beste is. Ben je een dagdeel vrij? Dan kun je die benutten. Heb je een volle agenda? Misschien is een ontbijtkring wat voor je? Of een vroege-vogels-op-zaterdagkring? Heb je 's avonds meer tijd, of op zondag? Alles is mogelijk! Stuur een mail naar focus@hervormdvollenhove.nl en geef daarbij je wensen en mogelijkheden aan en wij overleggen met jou wat een geschikte kring voor je zou zijn!

Focus 0: De komende maanden willen we benutten om bestaande kringen en nieuwe kringen kennis te laten maken met het focusmateriaal. Speciaal voor de opstartfase is een boekje 'Focus 0', met materiaal voor 5 gesprekken ontwikkeld. Heb je daar belangstelling voor? Mail ons dan! We hopen en we bidden dat we met z'n allen als gemeente de komende twee jaar op weg zullen gaan!

Gespreksavonden Kapel

In het boekje 'Samen verder groeien' – het programma van Vorming en Toerusting – dat u als het goed is ontvangen hebt, staan een vijftal gespreksavonden in de Kapel rond de thema's van Focus 0. Deze avonden worden geleid door ds. Hendri Pap. Mocht u twijfelen of een kring wat voor u is, dan kunt u geheel vrijblijvend aan deze avonden deelnemen en kennismaken met het traject dat we ingaan. Wellicht heeft u de eerste avond (afgelopen dinsdag) gemist... voelt u zich vrij om komende dinsdag 8 oktober aan te sluiten. Om 19.30 uur beginnen we. Welkom!

Giften

De Diaconie ontving via Ria Bruintjes € 5.00 voor het bloemenfonds. Het College van Kerkrentmeesters ontving via Coba Bos € 50.00 voor algemene doeleinden. Hartelijk dank voor deze giften.

Schoenendoosactie

Van schoenendoos tot onvergetelijk cadeau. Onderwijs is zoveel meer dan leren schrijven en rekenen. Door mee te doen met actie 4 kids schoenendoosactie leren kinderen een waardevolle les: dat geven om een ander belangrijk is. En krijgen leeftijds-genootjes in arme landen een onvergetelijk cadeau! Kinderen in Nederland vullen een schoenendoos met schoolspullen, toiletartikelen en speelgoed voor leeftijdsgenootjes die in moeilijke omstandigheden leven. Ze doen daarmee iets concreets voor arme vriendjes Als kerk willen wij ook dit jaar weer, samen met de scholen, van harte aan deze actie meedoen. Daarbij kunnen we niet zonder uw hulp. Helpt u mee? Laten we samen de schouders zetten onder deze prachtige actie! De dozen kunnen ingeleverd worden in de gezamenlijke gezinsdienst die gehouden wordt op zondag 13 oktober in de Grote kerk. Wilt u geen schoenendoos vullen maar toch iets geven, in de hal van de kerk komt zondag 13 oktober een doos te staan waar u uw spullen in kunt doen. Ook is de diaconie-collecte deze zondag bestemd voor Actie 4Kids.

Vergadering bezoekdames Nieuw Clarenberg.

Op woensdag 30 oktober hopen we elkaar weer te ontmoeten in de Kapel in Sint Jansklooster. De avond begint om 19.45 uur, vanaf 19.30 uur is er koffie en thee. We lezen verder in het boek van Jean-Jacques Suurmond, Meer geluk dan grijsheid. P. 41 Verlichting. Vriendelijke groet, Willy de Olde, Gé Knobbe, Ds. Hendri Pap

Verkoop collectebonnen

Op maandag 7 oktober is er van 19.00 tot 20.00 uur weer gelegenheid voor het kopen van collectebonnen in Tilvoorde.

Bloemengroet

Er zijn afgelopen week, als teken van medeleven en als groet van de gemeente, bloemen gebracht bij: Mw. Winter - v.d.Linde, Wheeme 9, Hr. en mw. Bron - Driesen, Bisschopstraat 13; zij waren 21 september 40 jaar getrouwd.

Vollenhove

STAD

Ds. D. Wolters, Steiger 27,
8325 HB Vollenhove, 0527-239291
E-mail:
predikantstad@hervormdvollenhove.nl
kerkelijk werker Mw. Heidi Kramer,
tel. 0527-613766 of 06-30016897
E-mail:
hkramer@hervormdvollenhove.nl

Navolging

Ik ben voor mezelf het boek 'Navolging' van Bonhoeffer aan het lezen. Geweldig om te doen! Graag deel ik een korte passage, waarin hij een stuk van de Bergrede uitlegt: 'Gij zijt het zout'- niet, ge moet het zout zijn! Het is niet afhankelijk gesteld van de wil van de discipelen of ze zout willen zijn of niet. Er wordt geen beroep op hen gedaan het zout der aarde te worden. Maar ze zijn het, of ze willen of niet, in de kracht van de oproep die tot hen gekomen is... Wie getroffen door de roepstem

van Jezus in zijn navolging staat, is door deze roepstem in zijn gehele bestaan zout der aarde. De andere mogelijkheid bestaat ongetwijfeld daarin, dat het zout zijn kracht verliest, ophoudt zout te zijn. Het houdt op te werken. Dan deugt het inderdaad tot niets meer dan om weggegoorpen te worden... Dat is de andere kant. Dat is het dreigend oordeel dat de gemeente boven het hoofd hangt. De aarde moet door de gemeente gered worden; alleen de gemeente zelf, die ophoudt te zijn wat ze is, is reddeloos verloren. De oproep van Jezus Christus betekent zout der aarde te zijn of vernietigd te worden... een andere mogelijkheid tot redding bestaat niet, kán niet bestaan' Scherpe woorden die hij schrijft in een heftige tijd – hij schreef dit boek in 1937 in Duitsland. Hij is kritisch op de kerk van zijn dagen. Of ze nog werkelijk een tegengeluid durven te laten horen in deze wereld. Of ze nog een getuigenis geven van Christus. Of ze hun Heer nog wel volgen. Een kritische spiegel die misschien vandaag de dag ook (opnieuw) hard nodig is...

Met een hartelijke groet,
Dick Wolters

Vollenhove

AMBT

Ds. H.J.H. Pap, Leeuwte 88,
8326 AD, Sint Jansklooster,
0527-239504.
E-mail:
predikantambt@hervormdvollenhove.nl
E-mail:
scriba@hervormdvollenhove.nl

Meeleven met

Dhr. J. W. van Welie, Kloosterweg Sint Jansklooster, verblijft momenteel in Nieuw Clarenberg, Marjolein 329. Mevr. G. de Olde - Kisjes, Leeuwte 69, Sint Jansklooster, is weer thuis. Mevr. A. Mooiweer Visscher, Anijs 203 Vollenhove, verblijft in revalidatiecentrum de Schakel in Emmeloord. (kamernummer 10)

Overleden Jentje Rook-Boes Op 23 september 2019 is Jentje Rook-Boes 'Jent' overleden, in de leeftijd van 77 jaar. Ze woonde Barsbeek 37 in Sint Jansklooster. Het ging moeizaam met de gezondheid van Jent. Ze kampte al jaren met suikerziekte. Lanzaam maar zeker kwamen er andere gebreken. Jentje was broos. Tekenend voor haar karakter was het feit dat ze aangaf dat haar nooit iets mankeerde! Ze cijferde zichzelf weg. Dacht in de eerste plaats aan de anderen en wilde verzorgen. Jentje Boes is geboren op 23 februari 1942 in Kadoelen, midden in de tweede wereldoorlog. Jent herinnerde zich dat er spanning was in verband met de onderduikers. 'De kleine dreumes zou er toch niks uit flappen tegen de verkeerde mensen?' Ze groeide op in een gezinnetje met vier dochters waarvan zij de oudste was. Het leek haar leuk om juffrouw te worden. Maar het liep anders; ze ging thuis op de boerderij helpen. Later kon je merken dat ze iets met dieren had. Wanneer er schapen gevan-

gen moesten worden, dan was Jentje goed van de partij. Naast het werk, genoot ze van het turunen en de padvinderij. Ze leerde Jaap Rook kennen. Op 29 maart 1963 traden ze in het huwelijk. Er werden kinderen geboren. Arjan als oudste, Grietje en veel later in 1979 de tweeling Jenita en Teun. Als moeder en oma was ze zorgzaam en betrokken. Gastvrij voor de vrienden en vriendinnen. Mooi vond ze het om in een kringloopwinkel spulletjes te kopen die mensen zomaar weg hadden gedaan. Ze was een verwoed verzamelaar. Mooie gedachten of teksten schreef ze op. Tijdens de afscheidsdienst op zaterdag 28 september in de Kapel hebben we nagedacht over woorden uit 2 Korinthiërs 5. 'Daarom ook is iemand die één met Christus is, een nieuwe schepping. Het oude is voorbij, het nieuwe is gekomen.' We wensen Jaap, de kinderen en kleinkinderen de troost toe van de Heilige Geest.

Overleden

Overleden is Grietje Dolstra-Bult in de leeftijd van 90 jaar. Ze woonde Groenestraat 38c in Vollenhove. De afscheidsdienst zal d.v. plaatsvinden op woensdag 2 oktober om 11.00 uur in de hervormde kerk van Paasloo. In een volgende editie van HZ hopen we een in memoriam te plaatsen. We wensen kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe.

Ten slotte,
Ontvangt allen een vriendelijke groet vanuit de pastorie aan de Leeuwte
ds. H.J.H. Pap

Waneperveen / Belt-Schutsloot

Ds. W.J. Menkveld, Veneweg 33
7946 LC Waneperveen, 0522-701108
b.g.g. 06-40428018, jmenkveld@solcon.nl
Scriba: mevr. R. Lok-Lok,
Noorderweg 57, 8066 PW
Belt-Schutsloot, 038-3867486
scriba@pknwaneperveenbeltschutsloot.nl
Protestantse kerk Waneperveen,
06-51038124
IBAN: NL27 RABO 0367 1544 63
t.n.v. het college van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Waneperveen/ Belt-Schutsloot
www.pknwaneperveenbeltschutsloot.nl

Diensten 6 oktober

Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld
Waneperveen 11.00 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld
De diaconiecollecte is in beide diensten voor Kerk en Israël en er is in beide diensten een extra collecte voor kerk en onderhoud.

Diensten 13 oktober

Belt-Schutsloot 09.30 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld – Jeugddienst
Waneperveen 11.00 uur – Voorganger: ds. W.J. Menkveld – Jeugddienst
Oppas W'veen en BS: Zie www.pknwaneperveenbeltschutsloot.nl, onder: rooster.

Rooster bloemendienst

W'veen:
06/10 – fam. W. van Duuren en fam. C. Vos.
13/10 – jeugddienstcommissie

Bloemen

De bloemen uit de dienst van 22 september te Waneperveen gingen naar mw. Wildeboer, Van Raalteweg, en naar de heer Oosterhof, Van Blankenweg. Beiden hebben in het ziekenhuis gelegen. De bloemen van 29 september gingen in BS met hartelijke groeten naar de fam. Weijs aan de Noorderweg. In Waneperveen gingen de bloemen naar Ronald en Jenny Mijnheer, zij gaan verhuizen en naar mw. J. Lok, van Raalteweg, zij is al lange tijd niet in orde.

Verantwoording

De doelcollecte van de maand juli voor de cliniclowns heeft totaal € 1.149,32 opgebracht. Dit is door de diaconie aangevuld tot € 1.250. De avondmaalscollecte van 15 september voor Save the Children heeft in BS € 316 opgebracht. De diaconiecollecte te Waneperveen van zondag 22 september bracht € 77,05 op. De doelcollecte van de maand september voor "De groene wensboot" heeft in Belt-Schutsloot € 541,77 opgebracht.

Collectemunten

Maandag 7 oktober kan de voorraad weer aangevuld worden. Gerrit Knobbe zit tussen 18.45 en 19.45 uur voor u klaar.

Belijdeniscatechisatie

14 april jl. deden 9 jonge mensen belijdenis van hun geloof en werden daarmee lidmaat van onze kerk. Dat was een mooie hoopvolle gebeurtenis. Voor degenen die hun ja-woord gaven maar ook voor de gemeente en de familie die erbij was. Onze gemeente telt ongeveer 185 doopleden die 20 jaar of ouder zijn. Veel van deze 185 mensen zullen in het verleden wel eens bezig zijn geweest met de vraag om ook belijdenis te doen. Om één of andere reden is het er niet van gekomen. Misschien kwam die vraag op 14 april weer even boven. Ik wil het liefst al deze mensen maar toch zeker degenen die deze vraag nog mee dragen uitdagen om er wat mee te gaan doen. Om op zoek te gaan naar een antwoord. Waarom wel of geen belijdenis doen? Neem er de komende winter de tijd voor om die vraag te beantwoorden. Kinderen laten dopen is gelukkig voor veel ouders nog vanzelfsprekend. De kinderdoop vraagt om een vervolg. Het persoonlijk ja-woord van de dopling. God beloofd vooraf. Dat laat de doop zien. Hij wacht op een reactie, een antwoord, dat mag door middel van persoonlijke geloofsbelijdenis gegeven worden. Wie hier mee aan de slag wil mag dat aan mij doorgeven. Ik hoop dat er ook deze winter een groep hiermee aan de slag wil gaan. Wie twijfelt nodig ik uit om één van de nieuwe lidmaten van dit jaar te vragen of het de moeite waard is. Zij zullen, ieder op zijn of haar eigen manier, zeggen; zo'n jaar, zo'n dienst, dat laat je niet koud! Vraag het maar na! Wie mee wil doen, hierover nadenkt of vragen heeft, neem contact op jmenkveld@solcon.nl

Vanuit de Pastorie

Komende tijd gaat het winterwerk weer volop draaien. In het begin is het soms nog even zoeken naar de goede groep op

Lees verder op pagina 14

'Allerzielenmuziek' in Groningen

In de stad Groningen Zondag is een sfeervol programma 'avond-muziek' rond het thema Allerzielen op 27 oktober. Naast Gregoriaanse gezangen worden onder andere werken uitgevoerd van J.S. Bach, C.P.E. Bach, G. Gabrieli en Chris Fictoor. Uitvoerende musici zijn Vocaal ensemble Musica Son o.l.v. Cas Straatman, Salvatorkoor Vocare, Borealis Koperkwartet en organist Matthew Schembri. De muzikale en artistieke leiding van de avond is in handen van dirigent-componist Chris Fictoor.

Zondag 27 oktober, 20.00 uur, Groningen, San Salvator-kerk, Hora Siccamasangel 202 (hoek van Iddekingeweg), entree is vrij, collecte bij de uitgang, info: Chris Fictoor, tel. 06-53799635, c.w.a.fictoor@fictoor.nl

Protestantse lezing 2019

Nationaal Coördinator Terro-rismebestrijding en Veiligheid Pieter-Jaap Aalbersberg houdt de Protestantse Lezing van 2019. Het thema is 'Gestold wantrouwen. Een onbedoeld effect van secularisatie?'. Locatie voor de lezing is de Koepelgevangenis 'De Berg' te Arnhem, bij een uitstek een plek van wantrouwen en daarom past het gebouw erg goed bij de inhoud van de Protestantse Lezing. Waarschuwing voor mensen met gehoorproblemen: het gebouw heeft een galmende akoestiek.

Donderdag 31 oktober, 20.00-22.00 uur, Arnhem, Koepelgevangenis 'De Berg', Wilhelminastraat 16

Jongeren bieden premier Rutten manifest aan

Te veel jongeren worden te zwaar belast door schulden en prestatiedruk. De ChristenUnie heeft het initiatief genomen tot 'Coalitie-Y', dat uitmondde in een jongerenmanifest, dat op 16 september werd aangeboden aan premier Rutten. De CU wil daarmee meer ruimte geven aan jongeren en hun talenten: 'We moeten af van het neoliberale denken dat jongeren wil doen geloven dat je je eigen project bent waarin je moet investeren en dat succes een keus is. Het leenstelsel is daar bij uitstek een uiting van.' Het manifest van Coalitie-Y wil een omslag in dat denken, het leenstelsel aanpakken en de terugkeer van een basisbeurs. Het manifest roept op tot meer ruimte voor jongeren op de woningmarkt, arbeidsmarkt, in het onderwijs. Inmiddels sloten zich acht politieke partijen aan bij dit manifest. 'Met deze brede maatschappelijke en politieke coalitie zijn we met zovelen dat we echt nieuwe keuzes kunnen maken en kunnen toewerken naar een regeerakkoord dat jongerenproof is,' stelt Coalitie-Y.

(bron: ChristenUnie)

REGIONALE DOVENDIENST?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Vervolg van pagina 13

de goede tijd. Plannen en organiseren is niet mijn sterkste kant. Daarom wil ik iedereen graag aanmoedigen om zelf op te letten en aan de bel te trekken als nodig is. Maar vooral, zoek een groep, plaats en tijd om bezig te zijn met je geloof. Er is plek genoeg bij de catechisatie en Groeigroepen om aan te sluiten. Of begin zelf een nieuwe groep rond een onderwerp dat je aanspreekt. Wat we aandacht geven groeit. Dat geldt zeker ook voor ons geloof. Geef tijd aan God om je persoonlijk op Hem te richten en van Hem te ontvangen en doe dat ook samen met anderen. God is het meer dan wie ook waard om onze tijd en aandacht aan Hem te geven.

Hartelijke groeten,
Ds. Menkveld.

Willemsoord / Peperga / Blesdijke

Predikant: ds. Gerrit van den Dool
Pastorie: Steenwijkerweg 157
8338 LB Willemsoord
predikantwillemsoord@gmail.com
Telefoon predikant: 0521-346611
Scriba: Henry Bos, Steenwijkerweg 194
8338 LD Willemsoord, 0521-514587
kerk.willemsoord@hetnet.nl
Koster: mevr. T. Winters-de Boer,
0521-588515, Rentmeesters Prot.
Gem Willemsoord Peperga Blesdijke
IBAN: NL34 INGB 0000 9350 70

Zondag 6 oktober

Schoenendoosdienst 9.30. In deze dienst hoopt onze eigen predikant ds. Gerrit van den Dool voor te gaan. Ouderling van dienst is Henry Bos en de vleugel wordt eveneens bespeeld door Gerrit van den Dool. De

uitgangscollecte is voor de actie Schoenendoos. De ontvangst is door Arjan Leemhuis en de bloemen worden bezorgd door Neeltsje Eppinga. De opname wordt rondgebracht door David Raggers en de zorg voor de kinderen is in handen van de leiding van de zondagschool. De ophaaldienst wordt verzorgd door Cor Sijbesma (0521- 588093).

Bij de diensten. Na de dienst is er gelegenheid om gezamenlijk koffie te drinken. De koster rekent op uw komst.

Collecten. Diaconie: € 24,20; Kerkrentmeesters: € 24,10, uitgangscollecte onderhoudsfonds: € 44,15. Er is een gift voor de zendingsprojecten in India binnengekomen van € 100,- en een gift van € 200,- voor de Regenboog.

Verjaardagen. Op 5 oktober hoopt mevrouw F. Schelhaas-Hielkema, Markeweg 41 Blesdijke 91 jaar te worden. Namens onze gemeente willen we haar van harte feliciteren en een gezegende nieuw levensjaar toewensen.

Bloemen. De bloemen zijn als groot en bemoediging bezorgd bij de heer Jan van der Worp aan de Steenwijkerweg in De Blesse. **Waar geloof het meest kost.** "Bid voor ons." Dat is vaak het eerste dat vervolgde christenen vragen. Zij kennen het belang van gebed uit eigen ervaring. Iedere week geef ik u een gebedspunt door: Pierre uit de Centraal-Afrikaanse republiek was voorbestemd om zijn vader op te volgen als hogepriester van de god Dakwe. Maar de Heilige Geest raakte zijn hart aan en hij werd christen. Hij gaf zijn taken als hogepriester op en legde zijn leven in de hand van de Here God. Laten we in gebed bij Pierre zijn.

Agenda. Op woensdagavond 19.45 uur 8 oktober zal het Streekverband samen met onze

diaconie vergaderen in het lokaal achter de kerk.

Kopij GZ. De kopij voor het volgende zondagsblad kunt u inleveren tot uiterlijk zondag 6 oktober 12.00 uur bij de scriba. Het kan natuurlijk ook via kerk.willems-oord.nl

Namens de kerkenraad wens ik u allen een goede week toe en een hartelijke groet.

"Niet elke dag kan goed zijn, maar elke dag heeft wel iets goeds." (Pieter Hoeberichts)

Henry Bos ouderling-scriba

Van de predikant

Pastoralia. Mevr. Riekie Grooters - Dedden mocht na een ziekenhuisopname weer thuiskomen en voelt zich nu gelukkig veel beter. We wensen haar een goed verder herstel. We blijven ook denken aan onze ouderling Martinus Berger, die nog steeds aan het revalideren is. We wensen hem vertrouwen, geduld en sterkte. **Bijbelgesprekskring.** Afgelopen week hadden we een mooie eerste avond. We spraken met elkaar over de recent verschenen bestseller, de 'Gewone Catechismus - Christelijk geloof in 100 vragen en antwoorden'. De volgende keer, op donderdag 24 oktober, zullen we een vergelijking maken met de eerder verschenen 'Doornse Catechismus', die afkomstig is uit de kring van 'Op Goed Gerucht'. Een totaal andere benadering, minder stellig en meer uitgaand van het menselijke zoeken naar zin.

Komende zondag hebben we een gezinsdienst in het kader van de Actie Schoenendoos. We hopen veel kinderen met hun ouders te verwelkomen. Thema is 'Ik gééf om je', naar aanleiding van Jezus' gelijkenis over de herder die de 99 schapen achterlaat om dat ene dat verloren is te zoeken. Een inspirerend verhaal met het oog op onze betrokkenheid bij

vaak vergeten kinderen ver weg en dichterbij die we met onze aandacht en attenties blij kunnen maken. In de dienst zullen we veel kinderliederen zingen. Kom ook en vier mee!

Tot slot een gedicht van Geert Boogaard dat we op 17 september lazzen in de kring Geloof en Gezin:

Gedicht voor ons kind

*Je bent gedragen om verlost te worden
gekomen om te gaan
de streng die je bond
aan het lichaam van je moeder
moest verbroken worden
om je te laten leven.*

*Dit mogen we nooit vergeten:
je bent geen bezit.
Wij hebben jôu niet
jij hebt óns
om je te leiden
te beschermen
te bewaren voor angst
om je te zeggen
dat we niet bang zijn
als het onweert
en met je te zingen in de nacht.*

*Wij zijn toeschouwers
aan de rand van je leven
we mogen je gadeslaan
terwijl je speelt
en naar je lachen
terwijl je verloren bent
in wat je ziet en doet.
We zien je langzaam worden wat je bent
we houden de weg open naar je
geluk
en trachten te verhinderen
dat je wordt
wat je niet zijn kunt.*

*Als je naar God vraagt
vertellen we van Jezus
als je naar de dood vraagt
vertellen we van het leven*

Lees verder op pagina 15

boeken

DOOR DS. A. HEKMAN

Bisschop Frans Wiertz. Missionair testament. Christian van der Heijden. Uitg. Adveniat Baarn 2017 Prijs € 19,50
Via vraaggesprekken laat Christian van der Heijden ons kennismaken met Frans Wiertz, van 1993-2017 bisschop van Roermond. Hij wist tegenstellingen in zijn bisdom te verbinden en te overstijgen. Hij had hart voor de wereldkerk. Geestelijken uit alle plekken van de wereld waren bij hem te gast. Wereldkerk en bisschop werden zo missionair verbonden.

De zeven zussen. Lucinda

Riley. Uitg. Xander Uitgevers Amsterdam
Het eerste deel van een zeven-delige serie over liefde, verlies en de zoektocht naar wie je werkelijk bent. Elk deel speelt zich af in een ander land. Het eerste deel in Argentinië. Een familiesaga. Wie het eenmaal in handen heeft genomen ziet uit naar een volgend deel.

Onderdrukt door de verlosser. Een zoektocht naar Stalins erfenis in het Rusland van nu. Hester den Boer. Uitg. Atlas Contact Amsterdam/Antwerpen 2019 Prijs € 22

De auteur onderzoekt de rol die het stalinistische verleden speelt in het Rusland van nu. Ze reisde zes maanden door Rusland en bezocht voormalige goelagkampen en ballingsoorden in Siberië. Ze sprak met oud-gevangenen, met nabestaanden die nog steeds niet weten wat er met hun familie is gebeurd en met onderzoekers van de Stalin-terreur die nu worden vervolgd. Hoe kan het dat Stalin nog steeds wordt vereerd en waarom wint hij aan populariteit in het huidige Rusland? Een aangrijpend boek, dat inzicht geeft in Rusland van toen en nu.

Gids Slavernijverleden Nederland The Netherlands Slavery Heritage Guide.

Dienke Hondius, Nancy Jouwe, Dineke Stam, Jennifer Tosch. Uitg. LM Publishers, Volendam. 2019 Prijs € 15
Een Nederlands- en Engelstalige gids voor bezoek aan historische plaatsen in Nederland die een relatie hebben met het slavernij-

verleden van ons land. Het maakt deel uit van de nationale, lokale en regionale geschiedenis, en van de familiegeschiedenissen van zeer vele in Nederland wonende families. Een boekwerk vol informatie, foto's en illustraties en een handige gids voor een gang door Neerlands verleden.

Gesprekken over de kerk en de wereld van morgen. Paus Franciscus & Antonio Spadaro. Uitg. Halewijn/Adveniat, Antwerpen/Baarn 2018 Prijs € 19,95

Antonio Sparado brengt in dit boek acht lange gesprekken met paus Franciscus samen, waarvan een aantal niet eerder gepubliceerd werden. Twee interviews had hij zelf met de paus in 2013 en 2016 en een aantal gesprekken met hogere oversten van de religieuze ordes en met confraters jezuïeten. Kenmerkend voor de paus is zijn pastorale attitude. Hij gaat liever in gesprek dan dat hij een toespraak houdt. Hij zoekt oogcontact. Hij vindt het belangrijk dat als hij vragen beantwoordt, hij geen definities geeft of oordelen uitspreekt, maar dichterbij de zorgen van zijn gesprekspartner komt.

Vervolg van pagina 14

vraag je waar je vandaan komt
dan zullen wij zeggen:
uit de wereld der liefde.

Je mag ons eenmaal verlaten
je bent er om dat te doen
je mag je heengaan voleindigen.
Al wat wij voor je deden is voorlopig.

Je moet ons niet worden.
Je moet jezelf worden.

Je moet worden waarheen je wijst:
je eigen wonder.

We hopen voor je
altijd
je verschijnt in onze gebeden.

We hopen dat je blij zult worden
levend in de schepping
man en vrouw

wandelend in licht
van vergeving

en wachtend op het Rijk.
Je mag gaan.
Je zult het.
Het is een gebod,
een belofte.

Ga heen in vrede.
Tot slot een hartelijke groet
aan u, aan jou,
ds. Gerrit van den Dool

Familieberichten kunt u mailen: henriette@topic-cc.nl, of sturen: Topic, Burg. J.C. van den Bergplein 34, 7642 GT Wierden. Berichten die maandag vóór 10.00 uur binnen zijn, worden opgenomen in de krant van die week, die op vrijdag of zaterdag bij de abonnees arriveert. Het tarief is € 0,39 per mm hoogte, per kolom, exclusief 21% BTW. Eén kolom is ca. 4 cm breed. Familieberichten bestaan uit 2-koloms advertenties.

Maleisische mos-
limjongen reciteert
koranverzen

Carianne Ros in Steenwijk

Stress, wie heeft er niet af en toe mee te maken? In onze digitale 24/7 maatschappij is rust en balans vinden in je werk en leven niet meer vanzelfsprekend, we leven non-stop in onrust. Een beetje stress is nog wel gezond, maar langdurige stress kan een burn-out en op den duur psychische problemen veroorzaken. Talloze therapeuten proberen mensen die last hebben van stress te helpen vanuit de wetenschap of vanuit menselijke kracht of methodes. Schrijfster Carianne Ros daarentegen, benadert het onderwerp 'onthaasten en stress' vanuit Bijbels perspectief.

Woensdagavond 16 oktober, 20.00 uur, Steenwijk,
De Klincke, Kerkstraat 16

China maakt het christenen moeilijker

Hoe meer de overheid christenen vervolgt, hoe verder het Evangelie zich verspreidt, constateert de stichting Hulp Vervolgde Christenen (HVC). Als de Chinese Communistische Partij (CCP) de druk opvoert, vergroten kerken en evangelisten hun inspanningen. Sinds begin 2018 hebben de Chinese gelovigen het nog moeilijker gekregen. De Chinese overheid scherpt de wetten aan. Toch is de Chinese Kerk meer dan ooit gericht op evangelisatie in binnen- en buitenland. In het Chinese binnenland zijn nog duizenden stammen en bevolkingsgroepen nooit bereikt met het Evangelie. Daarom ontvangt sinds kort een netwerk van ondergronds opererende evangelisten steun van de trouwe donateurs van 'Steun een Evangelist'. Dit is het programma van HVC dat evangelisatie mogelijk maakt in landen waar christenen worden vervolgd.

Religie verbannen uit dagelijks leven

In 2018 werd nieuwe wetgeving van kracht, die de bewegingsvrijheid van christenen sterk inperkt. De niet bij de geregistreerde overheidskerk aangesloten kerken kwamen voor 2018 al illegaal samen in gehuurde huizen, hotels en panden. Onder de nieuwe wetgeving kan ook de verhuurder van de samenkomststruimte worden bestraft. Dit betekent voor Chinese christenen dat veel huizenpandeigenaren niet meer aan hen willen verhuren. Wekelijks zijn er invallen bij kerkdiensten of Bijbelstudies, worden kerkleiders gearresteerd en worden evangelisten opgejaagd. Kerken worden gesloten of gedwongen hun kruizen van het dak te verwijderen. Iedere verwijzing naar religie wordt uit het openbare leven verwijderd. De CCP legt de online verkoop van Bijbels aan banden en zou plannen maken voor een eigen Bijbelvertaling, die past bij het socialisme en de Chinese traditie. (bron: HVC)

Dé islam bestaat niet

De een noemt de islam vredelievend, de ander wreed. Hoe kan dat, vraagt Adrien Candiard zich af. Deze dominicaan is historicus en islamdeskundige in Cairo.

DOOR DS. KO HEKMAN,
ASSEN

Adrien Candiard
legt uit waarom de
islam niet eenvoudig te duiden is.)*

Islams

Wij zoeken vergeefs de essentie van de islam. De levenspraktijk en het gedrag van terroristen is niet alleen een zaak van religie. Ook milieu, sociale omgeving en frustraties zijn factoren die acties verklaren. Theologische overtuigingen zijn slechts een onderdeel. We kunnen niet spreken over 'de islam', eerder van 'islams'. Culturele en theologische diversiteit van deze wereldreligie spelen een grote rol. De islam kent verschillende stromingen zoals het sjisme en soennisme. Maar ook hierin bestaat diversiteit. De jihad bijvoorbeeld, de heilige oorlog, wordt verschillend uitgelegd. We zullen moeten accepteren dat deze diversiteit bestaat.

Koran

Het zou gemakkelijk zijn om eenvoudigweg naar de bron te gaan en de basisteksten te lezen. Maar die werkwijze draait op niets uit, zegt Candiard.

Allereerst is de Koran een tekst die bijna onbegrijpelijk is. De betekenis van de Arabische woorden is vaak giswerk. De Koran bevat

ook veel tegenstrijdigheden. Elke tekst roept een interpretatie op en een keuze voor een letterlijke betekenis is een eigen gekozen interpretatiemethode en fundamenteel. De islam kent historisch zeer verschillende interpretaties. Het is onmogelijk te bepalen welke de meest juiste is. De Koran is geen gewelddadige tekst maar kan wel gewelddadig gebruikt worden. We kunnen evenals met Bijbelwoorden een tekst voor ons eigen karretje spannen.

Aanwezigheid van God

De Koran is meer dan een tekst die inhoud communiceert. Het reciteren van de Koran heeft niet tot doel de betekenis te begrijpen, want God zelf is aanwezig in dat reciteren. Wat mensen in beroering brengt, is niet de betekenis van een vers, maar de aanwezigheid van God. Het is een religieuze handeling om elk woord met zijn geheiligde klank te laten horen. De voordracht van de Koran is een kunst, die gedurende vele jaren wordt geleerd.

Interne crisis

De islam kent ook de Hadith, woorden van de profeet. Hieruit worden leefregels afgeleid.

Evenals de sharia, de islamitische wet, is dit niet een voor tijden vastgelegd wetboek. Er bestaat geen unieke algemeen aanvaarde versie van. Het is recht uit jurisprudentie ontstaan, gebaseerd op vroegere interpretaties van rechters, nooit tot één interpretatie teruggebracht. Het is een geheel

van interpretatieprocedures van het islamitisch recht. Er is dus geen sprake van een essentie

van de islam. Je moet altijd spreken over islam in meervoud. Dé islam bestaat niet. De islam is een diversiteit die naar eenheid verlangt.

Orthodox

Binnen de verschillende stromingen is er strijd om wie de orthodoxie bezit en om wat het betekent om moslim te zijn.

Diversiteit is er ook in de spirituele vormen. Theologische bewegingen zoals het wahabisme en salafisme strijden om het orthodoxe etiket. Het salafisme is niet de oorspronkelijke islam. Die is nauwelijks bekend, de bronnen zijn van later tijd. Maar ook is het niet de echte islam. Van de verschillende vormen is het salafisme er één.

Democratie

Is de islam verenigbaar met democratie? Candiard wijst er op dat de overgrote meerderheid van de islamitische landen burgerlijke wetgeving heeft aangenomen, geïnspireerd door religieuze voorschriften, maar

ingesteld na een parlementaire stemming. Actuele debatten over de invloed van het religieuze recht op de burgerlijke wetgeving tonen dat er een ruimte is waarin die autonomie denkbaar is binnen de islam. De Koranverzen zijn geopenbaard tijdens speciale omstandigheden in het leven van Mohammed en zijn gemeenschap en geven antwoord op concrete problemen. Bij de uitleg van de Koran proberen geleerden de tekst uit te leggen vanuit die context.

Het is duidelijk dat de islam niet één gezicht heeft. In de islamitische theologie en cultuur is zo'n grote verscheidenheid dat er geen sprake is van zwart-wit in het islamdebat.

*) De islam begrijpen. Of beter gezegd, waarom we er niets van begrijpen. Adrien Candiard. Uitg. Berne Media 2018

BIJZONDERE THEMADIENST?

Mail naar nieuws@gezamenlijkzondagsblad.nl
Gratis plaatsing!

Persoonlijke gedenktekens met een hart

Lid van de
EDEN GROEP

www.riddernatuursteen.nl

Ridder natuursteen

Bovensmilde / Lutten
0592-243972 / 0523-237870

Grafmonumenten, as-sieraden en bestemmingen

Wij maken magazines: van de kerken, voor toeristen. Om hun te laten weten dat ze welkom zijn. In de omgeving en in de kerken.

Stichting Welkom in de Kerk werkt zonder winstoogmerk. U bent welkom op: www.welkomindekerk.nl

drok Al ruim 100 jaar advies en woningstoffering op maat

DECORETTE HUBO

- Gordijnen
- Laminaat
- Behang
- Kasten op maat
- Vloerbedekking
- Zonwering
- Accessoires
- Kortom... alles!

De Weyert 10, Vollenhove | 0527-24 13 55 | decorette-drok.nl

bakkerij Muis

*'t Lekkerste voor jong en old.
Komt van Bakker Muis, uit 't Wold*

Gelderingen 6 8341-PW
Steenwijkerwold
0521-588346
www.bakkerijmuis.nl

Uitvaartverzorging
Grafkistenfabriek Nieuw-Amsterdam

Voor een piëteitsvolle uitvaart...

Bij overlijden: **0800 - 024 25 26**
(dag en nacht bereikbaar)

Kantoor:
Ballastweg 2
7741 ZL COEVORDEN
Tel.: (0524) 515 899
Fax: (0524) 515 227

Postadres:
Postbus 208
7740 AE Coevorden
e-mail: uvvugna@planet.nl

Vestigingen in: Emmen - Coevorden - Zuidwolde (Dr.)
Voor informatie: (0591) 633 020 of (0524) 515 899

LAAT ZIEN WAT UW KERK DOET! DEEL DE VIERKANTE INFOGIDS UIT.

KLEURIG FRIS **INSPIREREND UITNODIGEND**

Een praktisch overzicht van uw kerkelijke activiteiten in het komende seizoen. U zorgt voor tekst en enkele foto's. Wij zorgen voor de overige foto's, opmaak en druk. Om uit te delen aan gemeenteleden, nieuw-ingekeken en geïnteresseerden. Bel vrijblijvend voor meer informatie:

0546 - 577475 (vraag naar Geke Brinkers).
Topic Creatieve Communicatie, Wierden.
www.topic.nu

HÉT WEEKBLAD VOOR BETROKKEN KERKMENSEN

Maak nu kennis met het **Gezamenlijk Zondagsblad**

Ga naar: www.welkomindekerk.nl

Of vul de bon in:

3 MAANDEN PROBEREN VOOR MAAR € 8,95!

JA, ik wil het vernieuwde Gezamenlijk Zondagsblad drie maanden op proef voor slechts € 8,95. Daarna beslis ik of ik een abonnement neem.

Dhr. | mw. | fam. *

naam:

adres:

postcode: woonplaats:

e-mail: tel.nr.

*Omcirkel de juiste aanhef.
In envelop zonder postzegel sturen naar: Gezamenlijk Zondagsblad, Antwoordnummer 12, 7620 VP Wierden

mountainbiken in Sauerland welkom in Haus Reinhild

Twee ruime appartementen. Ook gelijktijdig te boeken.

Kijk op hausreinhild.nl

Topic Crea

Topic Creatieve ideeën
Topic Creatieve teksten
Topic Creatieve ontwerpen
Topic Creatieve online media
Topic Creatieve offline media
Topic Creatieve Communicatie

Verrassend creatief
topic .nu

Vraag vrijblijvend offerte.

HOVENIERSBEDRIJF

Waar uw wens ons werk is.

JAN LOGTMEIJER

Al 29 jaar een begrip

Markeweg 113
8398 GM Blesdijke
Telefoon (0561) 45 27 08
Mobiel: 06 - 55 76 51 20